

Rozvoj cestovního ruchu v Libereckém kraji prostřednictvím podpory podniků působících v cestovním ruchu

Bakalářská práce

Studijní program:

B6208 Ekonomika a management

Studijní obor:

Ekonomika a management služeb – Cestovní ruch

Autor práce:

Jana Paidarová

Vedoucí práce:

Ing. Blanka Brandová, Ph.D.

Katedra ekonomie

Zadání bakalářské práce

Rozvoj cestovního ruchu v Libereckém kraji prostřednictvím podpory podniků působících v cestovním ruchu

Jméno a příjmení: **Jana Paidarová**
Osobní číslo: E17000165
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Ekonomika a management služeb – Cestovní ruch
Zadávací katedra: Katedra ekonomie
Akademický rok: **2019/2020**

Zásady pro vypracování:

1. Stanovení cílů a formulace výzkumných otázek.
2. Základní charakterista cestovního ruchu.
3. Analýza cestovního ruchu v Libereckém kraji.
4. Případová studie založená na dotazníkovém šetření.
5. Formulace závěrů a zhodnocení výzkumných otázek.

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy:
Forma zpracování práce:
Jazyk práce:

30 normostran
tištěná/elektronická
Čeština

Seznam odborné literatury:

- PLZÁKOVÁ, Lucie a Petr STUDNIČKA. 2014. *Řízení cestovního ruchu v České republice – minulost, současnost, budoucnost*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7478-593-1.
- COOPER, Chris. 2016. *Contemporary tourism: an international approach*. Third edition. Oxford: Goodfellow Publishers. ISBN 978-1-910158-59-3.
- PODHORSKÝ, Marek. 2002. *Liberecký kraj*. Praha: Freytag & Berndt. ISBN 80-7316-032-3.
- FRANKE, Antonín. 2012. *Zmírňování regionálních disparit prostřednictvím rozvoje cestovního ruchu*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7357-718-6.
- SYNEK, Miloslav. 2006. *Podniková ekonomika*. 4. vyd. Praha: C. H. Beck. ISBN 80-7179-892-4.
- PROQUEST. 2019. Databáze článků ProGuest [online]. Ann Arbor, MI, USA: ProQuest. [cit. 2019-09-30]. Dostupné z: <http://knihovna.tul.cz/>

Konzultant: Eva Ouzká, Krajský úřad v Liberci, vedoucí oddělení cestovního ruchu

Vedoucí práce:

Ing. Blanka Brandová, Ph.D.
Katedra ekonomie

Datum zadání práce:

31. října 2019

Předpokládaný termín odevzdání: 31. srpna 2021

prof. Ing. Miroslav Žižka, Ph.D.
děkan

L.S.

prof. Ing. Jiří Kraft, CSc.
vedoucí katedry

V Liberci dne 31. října 2019

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má bakalářská práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

5. května 2020

Jana Paidarová

Anotace

Tato bakalářská práce je zaměřená na problematiku rozvoje cestovního ruchu a podporu podnikatelských subjektů v Libereckém kraji působících v cestovním ruchu. Autorka práci rozdělila do několika kapitol, kde jsou popsány teoretické prvky cestovního ruchu společně s činnostmi Libereckého kraje, konkrétně odboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu, a samotným hodnocením území Liberecka. Hlavním cílem této bakalářské práce je zhodnocení rozvoje cestovního ruchu a potenciálu Libereckého kraje. Vedlejší cíl práce je věnován působnosti krajského úřadu a jeho odboru cestovního ruchu, kdy práce zjišťuje, jakými způsoby kraj podporuje podniky v cestovním ruchu. Dále je v práci prostřednictvím dotazníkového šetření zjišťováno povědomí respondentů o rozvoji Libereckého kraje a odhaluje samotný postoj k cestovnímu ruchu u skupin rezidentů, návštěvníků a podnikatelských subjektů. Na základě provedené analýzy jsou v závěru práce navržnuta opatření pro další rozvoj cestovního ruchu Libereckého kraje.

Klíčová slova

Cestovní ruch, Liberecký kraj, Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu, podnik cestovního ruchu, podpora cestovního ruchu, rozvoj cestovního ruchu

Annotation

Development of Tourism in the Liberec Region by Supporting Businesses Operating in Tourism

This Bachelor thesis aims to depict tourism development and its evaluation, along with potential and support of businesses operating in tourism within the Liberec region. The thesis is divided into several chapters, where theoretical elements of tourism are described, as well as activities of the Liberec region, specifically the Department of Culture, Monument Care and Tourism and the evaluation of the Liberec area itself. The secondary goal of the thesis deals with the competence of the regional office, its tourism department in particular, and the ways of supporting tourism enterprises. Furthermore, the thesis examines the awareness of respondents about the development of the Liberec region and reveals the very attitude to tourism among groups of residents, visitors and businesses. The final part assesses and suggests particular measures and improvements for the further development of tourism within the Liberec region.

Key words

Business in tourism, Department of Culture, Monument Care and Tourism, development of tourism, Liberec region, support of tourism, tourism

Poděkování

Poděkování patří paní Ing. Blance Brandové, Ph.D., za odborné vedení, vstřícnost, trpělivost a ochotu, s níž mi poskytovala cenné rady a připomínky během zpracování této bakalářské práce. Dále děkuji Mgr. Kateřině Horáčkové za poskytnuté informace sloužící jako podklad při psaní této práce.

Obsah

Seznam tabulek.....	13
Seznam obrázků.....	14
Seznam zkratek.....	15
Úvod.....	16
1 Teoretická východiska cestovního ruchu	18
1.1 Definice cestovního ruchu	20
1.2 Produkt cestovního ruchu	20
1.3 Podnik cestovního ruchu	21
1.4 Podstata a funkce podniku cestovního ruchu	22
1.5 Specifické znaky podniků cestovního ruchu	22
1.6 Základní podmínky rozvoje cestovního ruchu	23
2 Podpora rozvoje cestovního ruchu	24
2.1 Podpora rozvoje cestovního ruchu v Libereckém kraji.....	25
2.2 Činnost kraje v rozvoji cestovního ruchu v Libereckém kraji	26
2.2.1 Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu	26
2.2.2 Regionální stálá konference Libereckého kraje.....	27
2.3 Přehled dotačních programů pro Liberecký kraj	28
2.4 North Bohemian Convention Bureau, o. p. s.....	30
3 Charakteristika Libereckého kraje z hlediska cestovního ruchu	31
3.1 Materiálně-technická základna Libereckého kraje	31
3.1.1 Přírodní předpoklady	32
3.1.2 Kulturně historické předpoklady	33
3.2 Podnikatelské prostředí Libereckého kraje	34
4 Dotazníkové šetření	36
4.1 Dotazovaná skupina – rezidenti.....	36

4.2	Dotazovaná skupina – návštěvníci	44
4.3	Dotazovaná skupina – podnikatelské skupiny.....	54
4.4	Shrnutí výsledků dotazníkového šetření.....	61
4.5	Návrh řešení a opatření.....	62
4.5.1	Kvalita nabízených služeb	62
4.5.2	Větší spolupráce s podniky cestovního ruchu	62
4.5.3	Využití zbořenišť a nevyužitých ploch.....	63
4.5.4	Životní prostředí, třídění odpadu, šed' města Liberec	64
4.5.5	Počet nákupních center a využití jejich prostor.....	65
	Závěr.....	67
	Seznam použitých zdrojů.....	68
	Seznam příloh.....	71

Seznam tabulek

Tabulka 1: Přehled dotačních programů resortu kultury, památkové péče a cestovního ruchu	29
---	----

Seznam obrázků

Obrázek 1: Struktura hotelových zařízení v Libereckém kraji v roce 2018.....	35
Obrázek 2: Kapacita HUZ v Libereckém kraji v roce 2018.....	35
Obrázek 3: Účast na cestovním ruchu v Libereckém kraji.....	37
Obrázek 4: Druh cestovního ruchu v Libereckém kraji, kteří respondenti vyhledávají.....	38
Obrázek 5: Co by rezidenti na Libereckém kraji změnili.....	40
Obrázek 6: Postoj rezidentů k návštěvníkům Libereckého kraje	41
Obrázek 7: Délka pobytu rezidentů v Libereckém kraji.....	42
Obrázek 8: Věk rezidentů	43
Obrázek 9: Ekonomický status rezidentů	43
Obrázek 10: Spokojenost respondentů s žitím v Libereckém kraji	44
Obrázek 11: Počet návštěv Libereckého kraje	45
Obrázek 12: Důvod návštěvy Libereckého kraje	46
Obrázek 13: Využívané služby při návštěvě Libereckého kraje	48
Obrázek 14: Služby, se kterými byli návštěvníci nespokojeni.....	49
Obrázek 15: Služby, za které jsou návštěvníci ochotni si připlatit.....	50
Obrázek 16: Plán další návštěvy Libereckého kraje.....	51
Obrázek 17: Lokalita, odkud návštěvníci Libereckého kraje pochází.....	52
Obrázek 18: Věk návštěvníků	53
Obrázek 19: Ekonomický status návštěvníků.....	53
Obrázek 20: Předmět podnikání dotazovaných podnikatelských subjektů	54
Obrázek 21: Délka podnikání subjektů v daném oboru	55
Obrázek 22: Investování do provozovny.....	56
Obrázek 23: Zaměření na zákazníky	57
Obrázek 24: Potřebná investice pro provozování činnosti podnikání	58
Obrázek 25: Využívané formy propagace	59
Obrázek 26: Plánované investice do 5 let.....	60
Obrázek 27: Vertikální les v Miláně.....	64

Seznam zkratek

CR – Cestovní ruch

ČR – Česká republika

EU – Evropská Unie

HUZ – Hromadné ubytovací zařízení

CHKO – Chráněná krajinná oblast

NBCB – North Bohemian Convention Bureau, o. p. s.

WTO – World Tourism Organization

Úvod

U lidí se čím dál více objevuje zdravý životní styl, více provozují sportovní aktivity a často lidé objevují neznámé a nepoznané. Následně je tak vyhledáván odpočinek v přírodě s cílem odreagování se od každodenního života a relaxace. Tyto aspekty jsou důležité zejména pro podniky v cestovním ruchu, které udržují rozvoj cestovního ruchu. Proto je také důležitá druhá strana prostřednictvím podpory podniků cestovního ruchu finančními či dotačními prostředky k budoucímu potenciálu udržitelného rozvoje.

Hlavním cílem bakalářské práce je zhodnocení rozvoje cestovního ruchu v Libereckém kraji a současné působení podniků v cestovním ruchu. Na základě komunikace s krajským úřadem Libereckého kraje jsou vedlejšími cíli práce kritické hodnocení hlavní činnosti kraje k rozvoji podniků v cestovním ruchu a také zjištění vzniklé na základě dotazníkového šetření, zda skupiny rezidentů, návštěvníků a podnikatelských subjektů mají povědomí o rozvoji Libereckého kraje. Práce zjišťovala i samotný postoj těchto subjektů k cestovnímu ruchu

Práce je rozdělena do několika kapitol, kdy první kapitola obsahuje základní pojmy, podstatu a specifické znaky cestovního ruchu. Druhá kapitola se zaměřuje na podporu cestovního ruchu v Libereckém kraji je tvořeno druhou kapitolou této práce, kde se autorka zaměřuje především na činnost Libereckého kraje, konkrétně odboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu. Tato kapitola zahrnuje i problematiku dotačních programů Libereckého kraje. Dále je v této práci rozebráno území Libereckého kraje, jaké atraktivity nabízí Liberecký kraj pro své návštěvníky společně s jeho materiálně-technickou základnou. Z důvodu zaměření se na podniky v cestovním ruchu se autorka této práce zaměřuje i na podnikatelské prostředí Liberecka a okolí, kdy porovnává data z roku 2010 a 2018.

Další kapitola je zaměřena spíše na praktické řešení problematiky, kdy bylo využito dotazníkové šetření a získaná data vyhodnocena. Na základě získaných informací z dotazníkového šetření byl stanoven výsledek průzkumu, který zjišťuje povědomí o rozvoji cestovního ruchu, odhaluje atraktivní místa v Libereckém kraji očima rezidentů a návštěvníků, kde jsou zohledněny jejich primární zájmy. Dotazníkové šetření je také zaměřeno na podnikatelské subjekty, za jehož pomoci se v práci propojuje teoretická část

s praktickou se získanými daty, tedy kdo všechno tyto podniky podporuje v jejich činnosti v oblasti cestovního ruchu. Kromě dotazníkového šetření byly v bakalářské práci využity i metody deskripce, dedukce, analýzy a syntézy.

Tématem rozvoje cestovního ruchu prostřednictvím podpory podniků působících v cestovním ruchu se zabývá mnoho organizací na mezinárodní úrovni, jako je například Světová organizace cestovního ruchu (WTO a UNWTO). Na národní úrovni se tento pojem projevuje prostřednictvím ministerstev, například Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo životního prostředí. Na regionální úrovni se vydávají strategické plány pro rozvoj regionů a obcí jako je Strategie udržitelného rozvoje Libereckého kraje pro rok 2006–2020.

1 Teoretická východiska cestovního ruchu

Cestovní ruch lze považovat za jiný výraz než za cestování. Cestovní ruch je postupně spojován s využitím volného času, s poznáním a rekreací. V tomto důsledku lze tvrdit, že cestovní ruch může být charakterizován jako mnohostranný společenský ekonomický jev (Ryglová, 2011).

Počátky cestování sahají až do 17. – 18. století, a to zejména v cestách šlechticů a tovaryšů za účelem získání zkušeností a vědomostí. V 17. a 18. století se také vyskytují první zmínky o průvodcích, kteří doprovázeli šlechtu (Ryglová, 2009). Tito průvodci většinou pocházeli především z řad důvěryhodného místního obyvatelstva nebo zcestovaných krajanů. Jejich hlavním úkolem bylo chránit cestující před přepadením, ale i celkově usnadňovat cestování, tím, že poskytovali informace o ubytování a možnosti stravování, zároveň i o zdejší krajině a místních lidech a jejich zvycích. V masové formě však vzniká cestovní ruch až v 19. století a největšího rozmachu potom dosahuje vlivem demokratizačních změn ve světě po druhé světové válce, respektive v posledních třech desetiletích 20. století (Petrů, 2007).

Vznik a další rozvoj cestovního ruchu se projevoval hlavně jako uspokojování dvou lidských potřeb. Jedná se o potřeby rekreace, tj. oddychu či odpočinku, a potřeby bezprostředního poznávání (Ryglová, 2011). Obě tyto potřeby se začaly projevovat s rozvojem společnosti a jejich výrobních sil. Vznik moderní tovární výroby, který byl z počátku provázen tíživými pracovními a bytovými podmínkami a neúměrně dlouhou pracovní dobou, vyvolával potřebu odpočinku mimo toto běžné prostředí, a to nejčastěji v přírodě (Plzáková, Studnička, 2014). Průmyslová revoluce s sebou přinesla ještě další společenské změny:

- došlo k rozdělení dřívějších rodinných pospolitostí na venkově a odchodu venkovského obyvatelstva za prací do měst,
- revoluce vyvolala potřebu vzdělávání, tedy poznávání nových výrobních způsobů, ale i jiných způsobů života (Petrů, 2007).

U lidí však přetrvávala jejich přirozená tendence obnovovat mezi sebou dřívější (rodinná) spojení a tendence poznávat dosud neznámé a nepoznané. Toto vedlo k nutnosti dočasně opouštět místo trvalého bydliště, a tedy cestovat.

Z důvodu rozvoje výrobních sil a dělby práce ve společnosti byly vyvolány následující potřeby, které lze označit za základní příčiny vzniku moderního cestovního ruchu:

- potřebu obnovovat spojení s přírodou jako zdrojem regenerace pracovních schopností lidí,
- potřebu vzdělávání jako předpokladu pro uplatnění se v nových výrobních podmínkách a potřebu poznání nových výrobních způsobů a postupů pro urychlení dalšího technického rozvoje,
- potřebu obnovování styku s lidmi, které nové výrobní podmínky od sebe oddělily, ale i nové navazování styku s lidmi jako formy poznávání a výměny zkušeností (Petrů, 2007).

„Cestovní ruch se však mohl vyvíjet jen za podmínek osobní svobody pohybu člověka a po uspokojení základních životních potřeb, tedy až po dosažení určitého stupně životní úrovně, kdy má obyvatelstvo jisté základní množství finančních prostředků, ale i přiměřený fond volného času.“ (Petrů, 2007).

Tyto základní podmínky měla v dřívějších dobách hlavně jen šlechta a bohatí průmyslníci. Ostatní vrstvy složené převážně z dělníků a rolníků získaly tyto podmínky až s dalším rozvojem výrobních sil, po zrušení nevolnictví a po vzniku moderního velkopřemyslu (Hesková, 2006).

Cestovní ruch nevznikl tedy pouze z touhy člověka spatřit přírodní krásy, atraktivitu a historické památky ani v důsledku migračního pudu lidí. Vznik na základě určitého stupně vývoje, zejména materiálních podmínek života společnosti. Rozvoj výrobních sil s sebou nepřinesl pouze vznik potřeb, které vyvolávaly cestovní ruch, ale současně vytvořil i základní podmínky pro uspokojování těchto potřeb (Petrů, 2007).

1.1 Definice cestovního ruchu

Jako mezník definování cestovního ruchu i pro jeho statistické sledování lze považovat konferenci Světové organizace cestovního ruchu (WTO – World Tourism Organization), která se poprvé konala v Ottavě roku 1991. Podle WTO je cestovní ruch vnímám za „dočasnou změnu místa pobytu, tj. cestování a přebývání mimo místo trvalého bydliště, ne déle než 1 rok, zpravidla ve volném čase za účelem rekreace, rozvoje poznání a spojení mezi lidmi.“ (definice WTO).

Cestovní ruch lze chápat jako komplexní společenský jev. Jedná se o souhrn aktivit účastníků cestovního ruchu, souhrn procesů budování a provozování zařízení se službami pro účastníky cestovního ruchu. Dále se jedná o souhrn aktivit osob, které tyto služby nabízejí a následně i zajišťují, aktivit spojených s využíváním, rozvojem a ochranou zdrojů pro cestovní ruch, souhrn politických a veřejně-správních aktivit a reakce místní komunity a ekosystémů na uvedené aktivity (Pásková, Zelenka, 2002).

Ekonomika společnosti je značně ovlivněna cestovním ruchem a má na ni významný dopad. Tento vliv může být jak pozitivní, tak i negativní. Pozitivní je, že vyvolává ekonomický růst dané oblasti, vytváří nové pracovní příležitosti, snižuje nezaměstnanost atd. Negativní stránkou cestovního ruchu je často nepříznivý dopad na místní životní prostředí (Petrů, 2007). V dnešní době je kladen důraz na udržitelný rozvoj cestovního ruchu, který „*má současně uspokojovat potřeby turistů i hostitelských regionů a zároveň chránit a zvyšovat tyto možnosti do budoucna. Má vést k řízení všech zdrojů, a to tak, aby byly uspokojeny ekonomické, sociální a estetické potřeby při zachování kulturní integrity, nejdůležitějších ekologických procesů, biologické různorodosti a procesů, které umožňují život.*“ (definice UNWTO).

1.2 Produkt cestovního ruchu

Produktem cestovního ruchu se rozumí souhrn nabídky soukromého či veřejného subjektu, který podniká v cestovním ruchu nebo koordinuje cestovní ruch. Jde jak o zboží v podobě různých suvenýrů, knižních průvodců, map apod., tak služby jako ubytování, stravování, doprava, služby průvodců a další. Pro službu je specifické, že se nedá skladovat. Pro produkt cestovního ruchu je také typické, že se za něj platí předem a také, že ho nelze předem vyzkoušet. Produkt je ovlivňován faktory, které jsou jen v omezené míře ovlivnitelné, jedná

se o počasí, další účastníky zájezdu, sezónnost a komplexnost, která je znatelně vyšší než u ostatních ekonomických odvětví (Marketing cestovního ruchu, 2020).

1.3 Podnik cestovního ruchu

Podnik a podnikání jsou základním předpokladem existence a rozvoje tržní ekonomiky. Pod pojem podnikání se skrývá definice cílevědomá činnost, kterou vykonává podnikatel soustavně a samostatně, na vlastní jméno a odpovědnost za účelem dosažení zisku (Podnikatel, 2017).

Pro rozvoj podnikatelské činnosti musí být vytvořené objektivní a subjektivní předpoklady. Objektivní předpoklady podnikání tvoří makroekonomické, legislativní a technologické podmínky (Synek, 2006). K subjektivním předpokladům podnikání patří především individuální schopnosti podnikatele, jejich finanční zdroje a schopnost, jak dokáží snést riziko. Nositeli podnikatelských aktivit jsou podnikatelské subjekty – podnikatelé anebo skupina podnikatelů (Gúčík, 2006).

Za podnikatele se považuje právnická nebo fyzická osoba, která:

- 1) je zapsaná v obchodním rejstříku,
- 2) podniká na základě živnostenského oprávnění,
- 3) podniká na základě jiného oprávnění než živnostenského (§ 420 a 421 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb.).

Podnik cestovního ruchu je systém, který tvoří prvky a vztahy mezi nimi. Prvky podnikového systému jsou materiální, finanční, lidské zdroje a informace, které tvoří výrobní faktory podniky. Mezi jednotlivými prvky systému se vytvářejí vztahy, které mohou mít charakter podřízenosti, nadřízenosti nebo spolupráce. Uspořádání prvků a vztahů v systému podniku představuje jeho organizaci a řízení (Gúčík, 2006).

Podniky cestovního ruchu netvoří pouze hospodářsko-technickou jednotku, ale utváří i sociální společenství, ve kterém dochází ke značné produkci výkonů svých zaměstnanců. Z hlediska charakteru a míry závislosti svých výkonů na cestovním ruchu jsou podniky cestovního ruchu členěny na:

- 1) vlastní podniky cestovního ruchu,
- 2) ostatní podniky s vazbou na cestovní ruch (Jakubíková, 2009).

Obecně lze považovat za podnik cestovního ruchu takový subjekt, který přímo nabízí a prodává spotřebitelům zboží a služby a uspokojuje tím speciální potřeby účastníků cestovního ruchu. Jsou to především:

- ubytovací podniky včetně lázeňských ubytovacích zařízení,
- stravovací podniky,
- dopravní podniky,
- podniky, zprostředkovávají cestovní služby; tj.: cestovní kanceláře a cestovní agentury,
- podniky, které provozují sportovně-rekreační zařízení,
- podniky, které poskytují zvláštní služby, a to průvodcovské a překladatelské,
- podniky, které vyrábějí nebo prodávají výhradně turistické zboží,
- informační a propagační podniky (Petrů, 2007).

1.4 Podstata a funkce podniku cestovního ruchu

Podniky cestovního ruchu lze chápat jako podniky služeb zaměřených na uspokojování konečných potřeb spotřebitelů. Jsou to produktivně sociální systémy, které hospodaří na vlastní účet a přebírají na sebe podnikatelské riziko. Mají i svůj sociální systém, protože v každém podniku cestovního ruchu působí v rámci organizační struktury podniku lidský faktor (Cooper, 2016). Lidé, kteří pracují v podniku, mají současně vztahy se zákazníky, ale i s jinými lidmi v rámci sociálních systémů, které existují mimo prostředí podniku cestovního ruchu (rodina, přátelé, obec či město apod.) (Gúčik, 2006).

1.5 Specifické znaky podniků cestovního ruchu

Podniky cestovního ruchu jsou podniky služeb, které jsou zaměřené na uspokojování potřeb spotřebitelů se specifiky ve sféře výroby a ve sféře oběhu. Podniky cestovního ruchu vykazují poskytování relativně širokého sortimentu služeb v podmínkách často se měnící poptávky. Intenzita poptávky po službách se velmi často mění v závislosti lokalizace a sezónnosti. Podnik cestovního ruchu vykazuje vysoké nároky na lidské zdroje, ale poskytují i volná pracovní místa pro kvalifikované i nekvalifikované pracovníky. Při poskytování

služeb jsou pro podniky cestovního ruchu omezeny možnosti substituce lidské práce. Mnohé z podniků cestovního ruchu vyžadují vysoký podnikatelský kapitál a mají i vysoký podíl dlouhodobého hmotného majetku (Gúčík, 2010).

1.6 Základní podmínky rozvoje cestovního ruchu

Základní podmínkou vzniku, ale i dalšího rozvoje cestovního ruchu je především rozvoj výrobních sil, který podmiňuje, jak růst, tak rychlost. Podmiňuje ale i směry růstu, jakož i stagnaci cestovního ruchu. Další nezbytnou zásadní podmínkou pro rozvoj cestovního ruchu jsou mírové podmínky života, bez jejichž dodržení by nebyl možná ani rozvoj cestovního ruchu. V oblasti, v níž se válčí, neexistují normální podmínky života a veškerá činnost je podřízena základnímu cíli – obraně a zachování života a národního hospodářství. Právě pro velký význam míru pro cestovní ruch, a naopak cestovního ruchu pro mírovou spolupráci mezi jednotlivými státy byly některé otázky cestovního ruchu zařazeny také do Závěrečného aktu o bezpečnosti a spolupráci v Evropě, který byl podepsán již v roce 1975 v Helsinkách (Petrů, 2007).

Mimo tyto dvě základní podmínky existuje celá řada dalších podmínek, resp. činitelů, které působí na rozvoj cestovního ruchu. Tyto podmínky lze rozdělit do následujících skupin:

- ekonomické,
- ekologické,
- demografické,
- politické,
- materiálně-technické,
- sociální,
- administrativní (Ryglová, 2009).

2 Podpora rozvoje cestovního ruchu

Cestovní ruch je dominantním odvětvím ekonomiky a spolu s oblastí informatiky a komunikace se řadí na první místo v průmyslovém odvětví hospodářství (Bieger, Beritelli, 2013). Podpora cestovního ruchu zahrnuje podle Gúčika (2006) finanční i nefinanční podporu na úrovni regionů, ale také podniků cestovního ruchu.

Rozvoj cestovního ruchu je možné podporovat s využitím veřejných i soukromých zdrojů. Z veřejných zdrojů je podpora cestovního ruchu možná s ohledem na platnou legislativu v případě malých a středních podniků tehdy, pokud se jedná o veřejný zájem (Franke, 2012).

Podle zákona č. 47/2000 Sb. o podpoře malého a středního podnikání vymezujeme malé a střední podniky na základě doporučení Evropské komise 2003/361/EC, které bere v potaz počet zaměstnanců a výšku tržeb. Evropská komise se zabývá otázkami podpory malých a středních podniků zejména pro sociální a ekonomický význam této kategorie, protože 99 % všech podniků v Evropské unii patří do této kategorie, přičemž jsou nositelé inovací (Gúčík, 2006). Za velký přínos členství České republiky v Evropské unii v oblasti cestovního ruchu je považována i v rozvoji příhraniční spolupráce obcí a měst. Tato spolupráce se projevuje ve fungování euroregionů, jako např. Euroregion Nisa, Euroregion Šumava, Euroregion Labe a další (Petrů, 2007).

Směrnice Evropské unie vymezuje maximální výšku podpory, která představuje 15 % oprávněných investičních nákladů malých podniků a 7,5 % oprávněných investičních nákladů středních podniků, 50 % nákladů na poradenství a 50 % nákladů spojených s účastí na veletrzích a výstavách.

Podpora rozvoje cestovního ruchu je ale možná i na regionální a národní úrovni formou koncepcí a strategií rozvoje cestovního ruchu, případně čerpáním podporných programů Evropské unie (Gúčík, 2006).

2.1 Podpora rozvoje cestovního ruchu v Libereckém kraji

V Libereckém kraji je cestovní ruch velmi významným hospodářským odvětvím i přes malou rozlohu kraje. Počet hostů, kteří cestují do Libereckého kraje s přespáním, je kolem 700–800 tisíc za rok. Díky těmto hodnotám se Liberecký kraj řadí na 4. – 5. místo mezi kraji ČR. Hosté, kteří přichází ze zahraničí, tvoří 30 % celkových hostů. Umístění na těchto pozicích zapříčinilo atraktivní prostředí Libereckého kraje, zároveň i velmi dobré fungování služeb na vysoké úrovni.

Dle dat z krajského úřadu Libereckého kraje (2012) se Liberecký kraj aktivně podílí na rozvíjení cestovního ruchu v Libereckém kraji. Za dobu existence Krajského úřadu, úřad podpořil řadu projektů dotýkajících se cestovního ruchu, jak ve veřejnoprávním, tak i v soukromém sektoru. Podporuje se činnost organizací Libereckého kraje, turistických informačních center a je staráno i o rozvoj cyklistické dopravy v Libereckém kraji.

Další aktivita směřuje k propagaci Libereckého kraje jako turisticky atraktivní destinace. Ročně pracovníci Krajského úřadu navštíví řadu výstav cestovního ruchu doma i v zahraničí, dále také úzce spolupracují s agenturou Czechtourism a s organizacemi cestovního ruchu v Libereckém kraji (Liberecký kraj, 2020a).

Krajský úřad Libereckého kraje se podílí na propagaci města. Účastní se zpracování koncepčních a strategických materiálů a na realizaci opatření z Programu rozvoje cestovního ruchu Libereckého kraje.

Krajský úřad Libereckého kraje, přesněji Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu, se zabývá především rozvojem cestovního ruchu na území po celém Libereckém kraji. Podílí se také na propagaci města pomocí vydáváním propagačních letáků města a okolí. Kraj také reprezentuje na různých výstavách a veletrzích cestovního ruchu. Spolupracuje s Českou centrálou cestovního ruchu a Ministerstvem pro místní rozvoj a využívá jejich grantové a propagační politiky. K podpoře financování využívá prostředků z fondů EU pro podporu cestovního ruchu. Podporuje vznik sdružení, které působí v kraji a také činnost subjektů cestovního ruchu (Liberecký kraj, 2019).

2.2 Činnost kraje v rozvoji cestovního ruchu v Libereckém kraji

Na základě zasláných informací od pracovnice na krajském úřadě na oddělení cestovního ruchu Mgr. Kateřiny Horáčkové kraj podporuje rozvoj cestovního ruchu již od roku 2017. Tato podpora se prolíná především do oblasti řemeslné a zážitkové turistiky, informačních center, turistických oblastí a nadregionálních témat a produktů. Podpora ze strany kraje tak přímo nesměruje na podniky působících v cestovním ruchu, ale spíše na organizace, které se podílejí na tvorbě a rozvoji cestovního ruchu v Libereckém kraji a jeho turistických oblastech.

Kraj poskytuje pro podnikatelské subjekty podporu v podobě dotačního programu. Kromě dotačního fondu kraj dlouhodobě podporuje v rámci přímé podpory svoje turistické oblasti. Jedná se konkrétně o oblast Jizerské hory, Krkonoše, Máchův kraj, Lužické hory a Český ráj. Dále podporuje Klub českých turistů, veletrh Euroregion Tour a Sdružení pro rozvoj cestovního ruchu v Libereckém kraji (Horáčková, osobní rozhovor, 2020).

2.2.1 Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu

Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu tvoří sdružení pro rozvoj cestovního ruchu v Libereckém kraji. Mezi hlavní činnosti tohoto sdružení patří:

- propagace cestovního ruchu a turistických možností v Libereckém kraji,
- tvorba a propagace produktů cestovního ruchu,
- podpora údržby stávající turistické infrastruktury a její rozšiřování,
- podpora pro získání a předání informací v cestovním ruchu společně s důrazem na spolupráci infocenter,
- vytváření jednotného informačního systému,
- poradenství v oblasti cestovního ruchu, sledování současných trendů včetně spolupráce se zahraničními subjekty,
- koordinace prezentace turistických nabídek v Libereckém kraji na tuzemských i zahraničních výstavách a veletrzích,
- podpora vzniku organizačních struktur v turistických regionech a oblastech Libereckého kraje,

- spolupráce s provozovateli a správci majetkových objektů, přírodních zajímavostí, orgány státní památkové péče a ochrany přírody, organizátory kulturních a sportovních podniků a neziskovými organizacemi,
- spolupráce při získávání finanční podpory jednotlivých aktivit k následnému rozvoji v oblasti cestovního ruchu, případně tvorba vlastních grantových programů,
- spolupráce se státními, veřejnými i soukromými organizacemi a sdruženími pro následný rozvoj cestovního ruchu,
- spolupráce v rámci Euroregionu Nisa a dalšími partnery (Liberecký kraj, 2020a).

2.2.2 Regionální stálá konference Libereckého kraje

Dle výroční zprávy regionální stálé konference Libereckého kraje je tato konference novým nástrojem programového období pro rok 2014–2020, která slouží ke koordinaci intervencí na krajské úrovni. Má za cíl podporu vyváženého rozvoje území a hlavním smyslem je vytvoření platformy pro komunikace zástupců regionu s řídicími orgány. Pracovní skupina pro cestovní ruch byla schválena ke dni 14. prosince 2015. I přes aktivní fungování Sdružení pro rozvoj cestovního ruchu v Libereckém kraji (konkrétně Rady a Valné hromady) došlo ke změně, a to převedení stávajícího sdružení do pracovní skupiny. Sdružení je aktivní od roku 2005 a funguje jako široká komunikační a koordinační platforma sloužící k podpoře cestovního ruchu.

Pracovní skupina cestovního ruchu nadále pokračuje v aktivitách sdružení jako je například presstrip, famtripy nebo vytvoření marketingové studie. Stejně jako ostatní kraje vytvořily strategický dokument a vlastní akční plán, který je nutný k čerpání dotací z Národního programu pro podporu cestovního ruchu. Další možností jsou přeshraniční programy, kde je značný převis projektů a finanční podpora pro cestovní ruch se výrazně snižuje (Liberec, 2020d).

2.3 Přehled dotačních programů pro Liberecký kraj

Dle nejaktuálnějších dat Libereckého kraje pro rok 2020 byl schválen dotační program v oblasti kultury, památkové péče a cestovního ruchu. Liberecký kraj plně podpoří kulturní aktivity v regionu, obnoví památky, a dokonce zrealizuje stavebně historický průzkum či cestovní ruch. Pro tento program byl připraven rozpočet 15 750 000 Kč (Liberecký kraj, 2020c).

Hlavní činností dotačního programu Záchrana a obnova památek v Libereckém kraji je záchrana a obnova movitých a nemovitých kulturních památek celého Libereckého kraje. Tento dotační program je připraven pro žadatele o finanční prostředky pro rok 2020 na částku 10 650 000 Kč.

Další dotačním program, Stavebně historický průzkum, je zaměřen na průzkum a následnou dokumentaci nemovitých kulturních památek, které jsou prohlášeny v zákoně č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Připravená finanční dotace dosahuje částky 200 000 Kč.

Dále kraj zahrnul do podpory Libereckého kraje další čtyři dotační programy na podporu rozvoje cestovního ruchu v regionu. Program Řemeslná a zážitková turistika se zaměřuje na rozšíření turistické nabídky, a to včetně zážitkové turistiky a podporu řemeslných tradic. V tomto programu kraj připravil 1 200 000 Kč. Cestovní ruch v turistických oblastech Český ráj, Krkonoše, Jizerské hory, Máchův kraj a Lužické hory podpoří titul, který je určený ke zlepšení kvality a nabídky služeb v regionu. Dále podpoří i konkurenceschopnost produktů a marketingové aktivity. Dle tabulky tento program nabízí zájemcům podporu v rozsahu 700 000 Kč.

Program Podpora informačních center se zaměří na pomoc aktivitám spojených s propagací nových produktů cestovního ruchu a následné zkvalitnění služeb informačních center. Kraj připraví zejména propagační materiály v podobě letáků a turistických map. Pro tento program je připraveno 600 000 Kč.

Posledním programem je Podpora nadregionálních témat a produktů cestovního ruchu, který bude určen ke zkvalitnění celkové nabídky cestovního ruchu v Libereckém kraji a jeho

turistických oblastech. V tomto dotačním programu bude pro žadatele připravena finanční podpora do výše 600 000 Kč (Dotace Liberecký kraj, 2019).

Žádat o dotaci může dle usnesení zastupitelstva č. 173/19/ZK ze dne 23. 4. 2019 „každá fyzická a právnická osoba, se kterou poskytovatel, v souladu s rozhodnutím příslušného orgánu kraje, uzavírá veřejnoprávní smlouvu o poskytnutí dotace nebo návratné finanční pomoci, smlouvu o poskytnutí vyrovnávací platby, soukromoprávní smlouvu o poskytnutí finančního daru nebo které zasílá určovací dopis o poskytnutí finanční podpory.“ (zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů).

Poskytovaná finanční podpora musí být v souladu s veřejným zájmem a musí splňovat podmínky pro poskytování veřejné podpory. Pro všechny žadatele připravil Liberecký kraj dva semináře, které jim pomohou správně vyplnit žádost o dotaci (Liberecký kraj, 2020c).

Tabulka 1 Přehled dotačních programů resortu kultury, památkové péče a cestovního ruchu

Program	Minimální Dotace	Maximální dotace	Lhůta na žádosti	Celkem
Kulturní aktivity v LK	10 000 Kč	50 000 Kč	8.– 31. 1. 2020	1 800 000 Kč
Záchrana a obnova památek v Libereckém kraji	40 000 Kč	300 000 Kč	13. 1. – 3. 2. 2020	10 650 000 Kč
Stavebně historický průzkum	10 000 Kč	60 000 Kč	13. 1. – 3. 2. 2020	200 000 Kč
Řemeslná a zážitková turistika	10 000 Kč	50 000 Kč	8.– 31. 1. 2020	1 200 000 Kč
Podpora CR v turistických oblastech LK	30 000 Kč	70 000 Kč	8.– 31. 1. 2020	700 000 Kč
Podpora informačních center	10 000 Kč	50 000 Kč	8.– 31. 1. 2020	600 000 Kč

Podpora nadregionálních produktů a témat	30 000 Kč	100 000 Kč	8.– 31. 1. 2020	600 000 Kč
--	-----------	------------	-----------------	------------

Zdroj: Dotace Liberecký kraj, 2019

2.4 North Bohemian Convention Bureau, o. p. s.

North Bohemian Convention Bureau, o. p. s. (dále jen NBCB) je obecně prospěšná společnost, která byla založena v listopadu roku 2009. Účelem založení této organizace je podpora zařazení Libereckého kraje a města Liberce mezi prestižní destinace pro konání MICE – Meeting, Incentives, Conferences, Events. Mezi hlavní aktivity této společnosti patří prezentace a propagace subjektů Libereckého kraje v tuzemsku i zahraničí, kde poskytují služby v oblasti kongresové a incentívni turistiky. Cílem je získání spokojených klientů, kterým budou poskytnuty komplexní informace o regionu včetně nabídky s cenami jednotlivých vhodných zařízení. Cílem NBCB je především navýšení počtu kongresů, konferencí a firemních akcí v regionu (North Bohemian Convention Bureau, 2010).

3 Charakteristika Libereckého kraje z hlediska cestovního ruchu

Liberecký kraj leží na severu České republiky a společně s kraji Královéhradeckým a Pardubickým dohromady tvoří region soudržnosti Severovýchod. Na západě kraj sousedí s Ústeckým krajem, na jihu přiléhá ke Středočeskému kraji a na východě ke kraji Královéhradeckému. Vzhledem ke své poloze u státních hranic sousedí také s Německem a Polskem. Součástí území je sever České kotliny, Jizerské hory, západní Krkonoše s krkonošským podhůřím a východní část Lužických hor. Kraj je tvořen okresy Česká Lípa, Jablonec nad Nisou, Liberec a Semily. Liberecký kraj tvoří jen okolo 4 % území celé České republiky. Po Praze je se svými 3 163 km² druhým nejmenším krajem České republiky (Syravátková, 2011).

3.1 Materiálně-technická základna Libereckého kraje

Liberecký kraj je atraktivní destinací, která disponuje krásnou přírodou, kde se nachází vysoká koncentrace chráněných oblastí, kterými jsou Krkonošský národní park, CHKO Jizerské hory, CHKO Lužické hory, CHKO České středohoří, CHKO Kokořínsko a CHKO Český ráj. (Liberecký kraj, 2015) Kromě velkoplošných oblastí se nachází v Libereckém kraji také maloplošná území, jde o tři přírodní parky – přírodní park Maloskalsko, přírodní park Ještěd a přírodní park Peklo (Řeháček, 2004).

Liberecký kraj také disponuje řadou kulturně-historických památek a jiných zajímavých a turisticky významných míst. (Podhorský, 2002). Tento kraj na severu Čech je vhodný, jak ke krátkodobým výletům, tak k rekreaci na delší časový úsek. Účastník cestovního ruchu může zde realizovat svoji návštěvu za pomoci dostatečné nabídky zázemí v podobě ubytovacích zařízení, stravovacích zařízení a dopravní infrastruktury (Liberecký kraj, 2020a).

3.1.1 Přírodní předpoklady

V Libereckém kraji se vyskytuje převážně hornatý povrch a výšková členitost území odpovídá charakteristikám pahorkatiny. Nejvyšším bodem kraje je vrchol Kotel s výškou 1435 m nedaleko Harrachova v okrese Semily. Ovšem tím nejznámějším vrcholem území je Ještěd s výškou 1012 m, který je nejvyšším vrcholem Ještědského hřebenu. Skoro po celém území se vyskytuje lesní půda. V severovýchodní části kraje leží Jizerské hory, Krkonoše a podhůří a zdejší klima spadá do lehce chladné oblasti. Západní a jihozápadní část kraje odpovídá podmínkám mírně teplé oblasti. Vody jsou z území kraje odváděny do tří větších řek. Západ kraje tvoří povodí Ploučnice, východ se rozprostírá v povodí horního Labe a sever se nachází v povodí Odry (Český statistický úřad, 2011).

Území Libereckého kraje patří z přírodovědeckého hlediska k vysoce významným regionům a je charakteristické svou pestrostí přírodních ekosystémů, vysokou koncentrací chráněných území a botanicky a zoologicky významnými lokalitami (Český statistický úřad, 2011). Zvláště chráněná území tvoří téměř třetinu celé rozlohy Libereckého kraje. Území kraje je tvořeno šesti velkoplošnými chráněnými územími. Je to část Krkonošského národního parku a 5 chráněných krajinných oblastí – Lužické hory, Jizerské hory, České středohoří, Český ráj a Kokořínsko, z toho pouze Jizerské hory leží celou svou plochou v Libereckém kraji. V Libereckém kraji se nachází také 8 národních přírodních rezervací a 8 národních přírodních památek, celkem 35 přírodních rezervací a 62 přírodních památek. Mezi nejvyhledávanější lokality patří Hruboskalsko, Klokočské skály, Suché skály, Kozákov, Panská skála, Zlatý vrch, Bozkovské dolomitové jeskyně a další (Liberecký kraj, 2015).

Díky vhodným přírodním podmínkám, které jsou podpořeny dobrou dopravní dostupností, má Liberecký kraj výborné předpoklady pro rozvoj sportovních aktivit. Mezi atraktivitu letního období patří vodní sporty, jejichž rozvoj umožňují četné vodní plochy v kraji (např. oblast Máchova jezera), a také stále populárnější cyklistika a cykloturistika. Liberecký kraj má v porovnání s ostatními kraji méně cyklostezek, proto budování nových může být určitým potenciálem pro další rozvoj. Přes nízký počet cyklostezek územím kraje prochází 5 vyznačených cyklotras celostátního významu a 6 mezinárodního významu. Především se jedná o trasy v turisticky atraktivních oblastech kraje, v Českém ráji, Krkonoších, Jizerských horách, oblasti kolem Máchova jezera atd. V zimních měsících jsou v kraji bohaté možnosti pro lyžování a další zimní sporty. Kvalitně rozvinutá střediska zimních sportů umožňují pořádat mezinárodní akce a závody, jako jsou např. skoky na lyžích, běžecké či sdružené

lyžování atd., které v době jejich konání několikanásobně zvyšují návštěvnost daného místa. Mezi nejznámější horská střediska patří Špindlerův Mlýn, Harrachov a Rokytnice nad Jizerou. Mimo to se ve městech a obcích nacházejí různá sportovní zařízení – hřiště, sportovní areály a specializovaná zařízení (Liberecký kraj, 2015).

3.1.2 Kulturně historické předpoklady

Liberecký kraj se pyšní bohatou kulturně historickou tradicí, která se odráží ve velkém množství stavebních a historických památek i kulturních zařízení. Ke kulturním institucím nadregionálního významu můžeme zařadit Severočeské muzeum v Liberci, Oblastní galerii v Liberci a Státní vědeckou knihovnu v Liberci. Významnými kulturními institucemi jsou dále Divadlo F. X. Šaldy, Zoologická a Botanická zahrada v Liberci. Mezi kulturní zařízení regionálního významu patří muzea a galerie v kraji (Vystoupil, Šauer, 2011).

V návaznosti na tradici skla a bižuterie typickou pro tuto oblast se zde nachází sklářská muzea v Novém Boru, Kamenickém Šenově a Železném Brodu, Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou. Okresní muzeum Českého ráje v Turnově vlastní bohaté sbírky z oblasti geologie a mineralogie, a také dokumentuje zdejší tradici zlatnictví a šperkařství. Rozsáhlé sbírky hasičské techniky nabízejí dvě muzea, Hasičské historické muzeum v Novém Oldřichově a Muzeum hasičské techniky v Chrastavě (Český statistický úřad, 2011).

Jak uvádí Vystoupil a Šauer (2011) k historicky cenným objektům a turisticky velmi atraktivním místům patří zdejší hrady – Bezděz, Kost, Valdštejn, dále zámky – Zákupy, Frýdlant, Lemberk, Sychrov, Hrubý Rohozec, a zříceniny – Trosky. V kraji se vyskytuje také celá řada významných církevních objektů. Nejznámější technickou památkou je televizní vysílač a hotel Ještěd z roku 1973, který je architektonickou dominantou severních Čech. Pro toto území je typické velké množství rozhleden, které jsou situované zejména v horském prostředí Jizerských hor a Ještědsko-kozákovského hřbetu – Ještěd, Kozákov, Tanvaldský Špičák.

Velký význam pro rozvoj cestovního ruchu mají pravidelně opakované kulturní a další společenské akce, které lákají nejen místní návštěvníky. Mezi již tradiční akce patří Staročeské řemeslnické trhy v Turnově, Dvořákův festival, Železnobrodský jarmark,

Příjezd Krakonoše v Harrachově, Masopust na Dlaskově statku, Valdštejnské slavnosti, Skotské hry na Sychrově, Svijanské slavnosti, Keltská noc, hudební festival Benátská noc a další (Vystoupil, Šauer, 2011).

3.2 Podnikatelské prostředí Libereckého kraje

Podnikatelské prostředí je tvořeno komplexem různorodých vlivů, vazeb a subjektů. Rámec pro podnikání určuje především obecné legislativní a ekonomické prostředí. Na regionální úrovni se jedná zejména o dopravní a prostorové souvislosti, plochy pro podnikatelskou činnost, vztahy dodavatelů a odběratelů a v neposlední řadě trh práce a finální odbytiště.

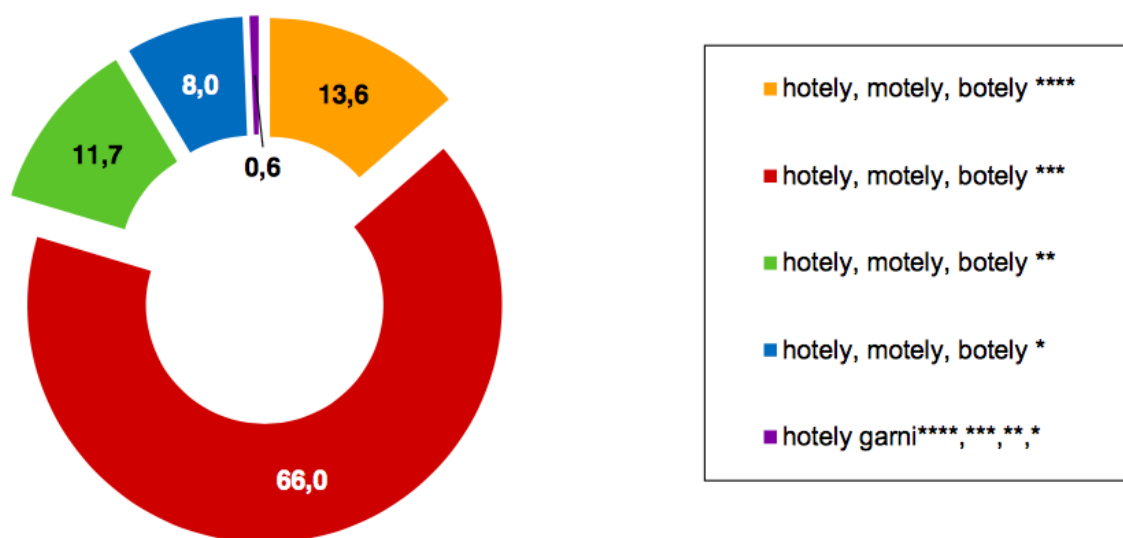
Město Liberec je místem s největší koncentrací podnikatelských aktivit i zahraničního kapitálu v Libereckém kraji. Ostatní města rozsahem nabízených ploch a dalším nabízeným zázemím, jako jsou služby, dopravní dostupnost atd., mohou uspokojit spíše střední a menší investory. Počet ekonomických subjektů v Libereckém kraji se neustále zvyšuje, i když postupně dochází ke zmírňování dynamiky. (Regionální investiční servis, 2012) K roku 2000 vykazoval Liberecký kraj 89 752 subjektů, v roce 2010 již 117 230 subjektů. K roku 2010 zaujímali k poměru 76 % živnostníci jako největší skupinu. Nejvíce ekonomických subjektů působí v oblasti obchodu, oprav a údržby motorových vozidel (24,5 %), dále průmysl (15,9 %), stavebnictví (14,8 %), profesní, vědecké a technické činnosti (10,7 %) a ubytování, stravování a pohostinství (6,9 %) (Liberecký kraj 2020b).

I přes malé procento ekonomických subjektů v ubytovacích, stravovacích a pohostinských službách je Liberecký kraj významnou destinací pro zahraniční i domácí návštěvníky. Za rok 2010 vykazoval Liberecký kraj okolo 777 hromadných ubytovacích zařízení (dále jen „HUZ“) s 38 tisíci lůžky a návštěvnost kraje se pohybovala kolem 632 000 hostů ročně. Bohužel pro náročnou klientelu Liberecký kraj neposkytuje ani jeden pěťhvězdičkový hotel, čtyřhvězdičkových je v celém kraji pouze devět. Na území kraje převládají spíše penziony, ubytování v soukromí a jiná ubytovací zařízení (Liberecký kraj, 2012)

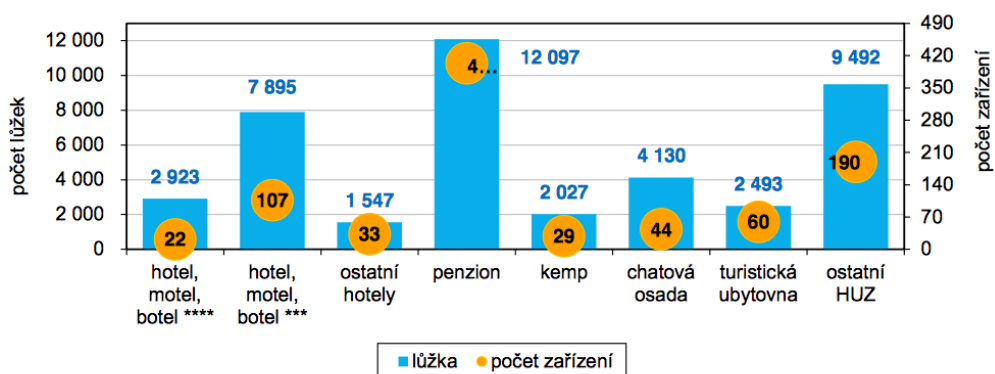
Podle údajů z českého statistického úřadu k roku 2018 stoupl počet HUZ na 889. Uvedený počet znamenal 9,4% podíl na celorepublikovém úhrnu 9 426 zařízení. Byl to tedy třetí nejvyšší údaj mezi kraji v České republice. Stejně jako v roce 2010 v kraji nadále převažuje počet penzionů, celkem 404 zařízení. Ve struktuře 162 hotelů převládaly hotely tříhvězdičkové a stejně jako v roce 2010 kraj stále neposkytuje možnost ubytování se

v pětihvězdičkovém hotelu. Počet čtyřhvězdičkových hotelů rapidně vzrostl na celkem 22 dostupných hotelů.

Nabídku ubytovacích zařízení dále doplnily 60 turistických ubytoven, 44 chatových osad, 29 kempů a 190 ostatních ubytovacích zařízení, jako jsou například léčebné lázně, rekreační zařízení podniků či odborových svazů, školicí střediska, domovy mládeže, vysokoškolské koleje, podnikové ubytovny a jiné (Český statistický úřad, 2018).

Obrázek 1 Struktura hotelových zařízení v Libereckém kraji v roce 2018
Zdroj: Český statistický úřad, 2018

Obrázek 2 Kapacita HUZ v Libereckém kraji v roce 2018
Zdroj: Český statistický úřad, 2018

4 Dotazníkové šetření

V rámci výzkumu byly osloveny celkem tři skupiny respondentů a to rezidenti, návštěvníci a podnikatelské subjekty v cestovním ruchu. Cílem dotazníkového šetření bylo zjištění, jakým způsobem se jednotlivé skupiny staví k cestovnímu ruchu v Libereckém kraji. U podnikatelských subjektů bylo primárním cílem zjistit, jakým způsobem vnímají spolupráci kraje. Průzkum probíhal od 24. února do 31. března 2020. Celé znění všech tří dotazníků se nachází v příloze této bakalářské práce.

4.1 Dotazovaná skupina – rezidenti

První skupinou, který byla v rámci dotazníkového šetření dotazována, byli rezidenti Libereckého kraje, kteří mají v tomto kraji své trvalé bydliště. Cílem dotazníkového šetření u této skupiny bylo zjistit, jakým způsobem vnímají cestovní ruch v Libereckém kraji, jaký vidí potenciál cestovního ruchu ve svém kraji do budoucna, a kterým směrem by se v jejich očích měl vyvíjet. Celkem bylo shromážděno 80 odpovědí, z toho 61 osob odpovědělo online dotazníkem, zbývajících 19 bylo tázáno formou osobního dotazování. Respondenti odpovídali celkem na 11 otázek.

Otázka č. 1: Účastníte se cestovního ruchu ve Vašem kraji?

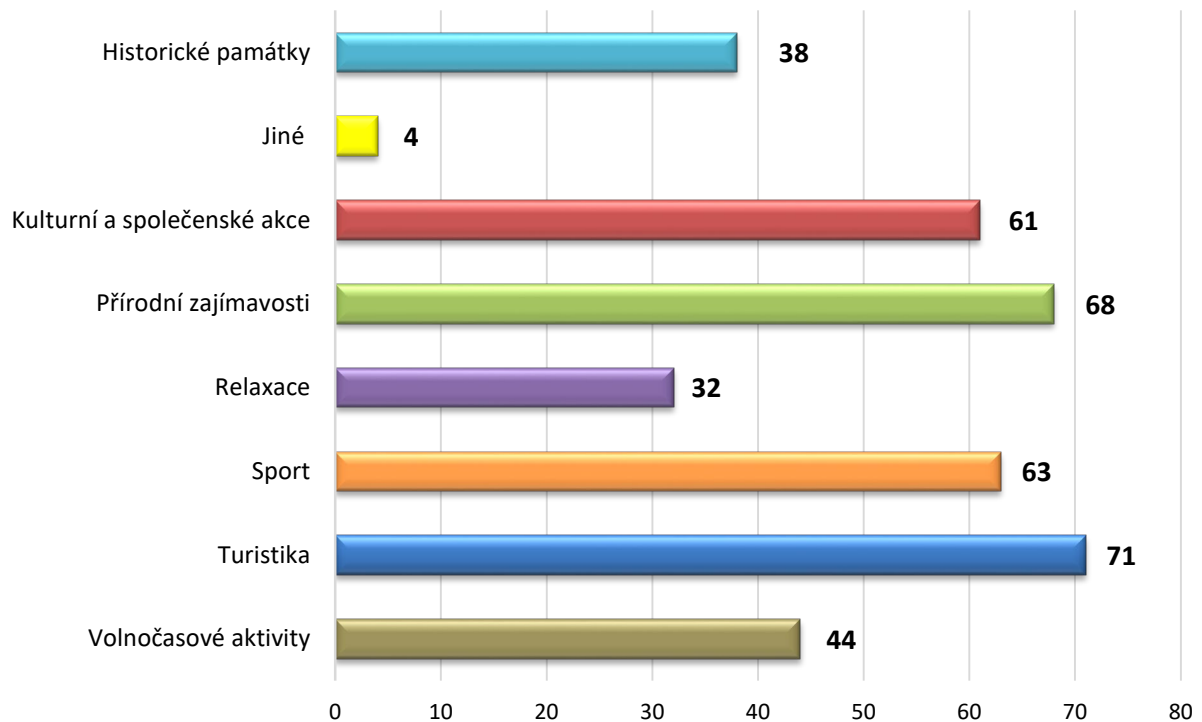
První otázka zjišťovala, jak se staví rezidenti k cestovnímu ruchu, zda se ho sami ve svém kraji účastní. 55 % respondentů uvedlo, že vyhledávají cestovní ruch i ve svém kraji, ovšem jen občas. Dále pokračovala skupina respondentů, kteří vyhledávají aktivně cestovní ruch a účastní se ho velmi často. Těchto responzí bylo v celkovém počtu 31. Dále 3 respondenti uvedli, že se cestovního ruchu v Libereckém kraji spíše neúčastní. Dvě responze byly zcela negativní, tito respondenti cestovní ruch v Libereckém kraji vůbec nevyhledávají.

Obrázek 3 Účast na cestovním ruchu v Libereckém kraji
Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 2: Jaký druh cestovního ruchu ve Vašem kraji vyhledáváte:

Respondenti, kteří odpověděli kladně v předešlé otázce, byli dále dotazováni, který druh cestovního ruchu v Libereckém kraji vyhledávají. Otázka byla rozdělena do 9 částí s možností vlastní odpovědi. Jedná se o zaškrťovací otázku, respondenti tedy mohli zvolit jednu nebo více odpovědí. Nejčastěji rezidenti vyhledávají v Libereckém kraji turistiku (71) stejně tak i přírodní zajímavosti (68). Respondenti dále uvedli, že v Libereckém kraji mají často zájem o sport a sportovní aktivity v letním i zimním období. Volnočasové aktivity byly dalším důvodem účasti na cestovním ruchu. Celkem 38 respondentů uvedlo, že navštěvují různé historické památky. Rezidenti se často účastní i kulturních a společenských akcí pořádaných v Libereckém kraji. Tato odpověď byla častá zřejmě z důvodu, že dotazník byl zveřejněn v období plesové sezóny. 40 % respondentů vyhledává v Libereckém kraji relaxaci. Jako možnost jiné respondenti uvedli nákupy nebo rybaření.

Obrázek 4 Druh cestovního ruchu v Libereckém kraji, kteří respondenti vyhledávají
Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 3: Jaké konkrétní aktivity či atraktivity byste doporučili návštěvníkům cestovního ruchu ve Vašem kraji?

Třetí otázka se v rámci výzkumu jeví u této skupiny respondentů jako jedna z těch nejzajímavějších. Jedná se o otevřenou otázku, takže respondenti odpovídali sami. Cílem této otázky bylo zjistit, jaké konkrétní aktivity či atraktivity by rezidenti doporučili návštěvníkům Libereckého kraje.

Nejčastěji rezidenti zmiňovali symbol města Liberce – horský hotel a vysílač Ještěd. Tato dominanta Liberce i celého Libereckého kraje ještě před dostavbou v roce 1969 získala prestižní cenu Augusta Perreta od Mezinárodní unie architektů a stala se Stavbou 20. století (Ještěd, 2020).

Dále respondenti uváděli, že velmi zajímavou atraktivitou Libereckého kraje je právě příroda, konkrétně oblast Českého ráje. Nejvíce se zde objevovali odpovědi „Prachovské skály“, „Drábské světničky“, „Hrubá skála“. Objevovala se zde odpověď i v podobě naučných stezek právě v Českém ráji.

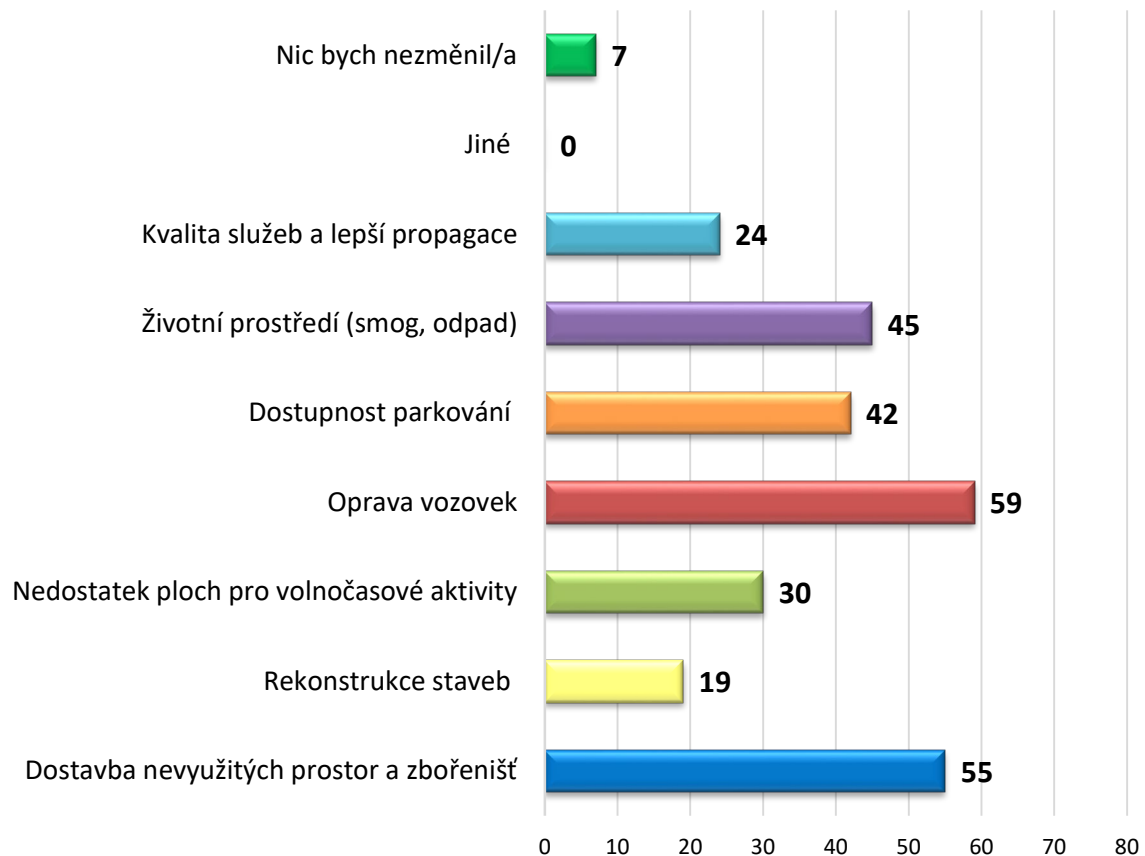
Dále rezidenti doporučovali i sportovní vyžití v zimním období v podobě lyžařských středisek a běžeckých drah – Ještěd, Javorník, Kořenov, Tanvaldský špičák, Jizerské hory, Bedřichov, Harrachov, Rokytnice nad Jizerou. Sportovní vyžití se objevovalo i letním období, kdy respondenti doporučovali různé cyklostezky – trasa z Osečné do Stráže pod Ralskem, u pohraničí z Hrádku nad Nisou a Varnsdorfu, z Turnova na rozhlednu Kozákov, v Harrachově a další.

Nemůžeme opomenout ani hrady, zámky a zříceniny. Konkrétně uváděli respondenti státní hrad a zámek Frýdlant, státní zámek Sychrov, hrad Bezděz, kde se každoročně koná festival ČESKÉ HRADY.cz, dále skalní hrad Sloup, Trosky, zřícenina skalního hradu Vranov (též známé jako Malá Skála či Pantheon), zámek Lemberk či hrad Valdštejn.

Rezidenti také vychválili město Liberec, konkrétně jeho zoologickou a botanickou zahradu, Severočeské muzeum, velkolepou radnici, k vyžití rodin s dětmi nebo skupin mládežníků centrum Babylon, iQLANDII i divadlo F. X. Šaldy.

Otázka č. 4: Co byste naopak ve Vašem kraji změnili?

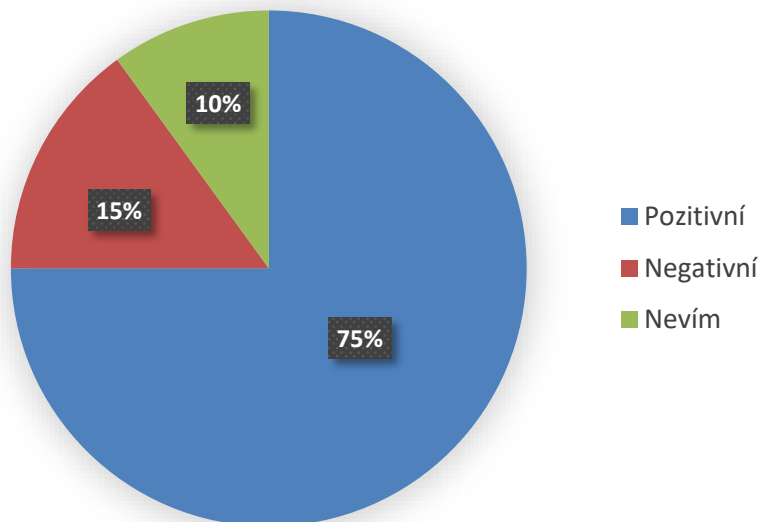
Tato otázka zjišťovala, s čím nejsou rezidenti v Libereckém kraji spokojeni a co by na něm pozměnili. Otázka byla zaškrtávacího typu, respondenti tedy mohli volit jednu nebo více odpovědí. Nejvyšší procento odpovědí bylo, že rezidenti nejsou spokojeni se stavem vozovek. Uvítali by opravu pozemních komunikací pro příjemnější cestování po Libereckém kraji. Dále nebyli rezidenti spokojeni s dostupností a počtem parkovacích míst. Zároveň byli respondenti velmi nespokojeni s nevyužitými prostory či zbořeníšti. Ani se životním prostředím nejsou rezidenti spokojeni, jedná se zejména o města, kde chybí zeleň a parky a kde přebývají na zemi odpadky. S tímto problémem souvisí i nedostatek ploch pro volnočasové aktivity zejména počet parků pro vyžití rodin s dětmi. 30 % respondentů není spokojeno s kvalitou nabízených služeb a uvítalo by lepší propagaci těchto služeb. Celkem sedm respondentů uvedlo, že jsou spokojeni se vším a nic by na Libereckém kraji nezměnili.

Obrázek 5 Co by rezidenti na Libereckém kraji změnili
Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 5: Máte k návštěvníkům cestovního ruchu spíše pozitivní nebo negativní postoj?

V této otázce byl zjišťován postoj rezidentů, zda vnímají návštěvníky a turisty v Libereckém kraji pozitivně nebo negativně. Tři čtvrtě respondentů uvedlo, že mají pozitivní vztah k turistům Libereckého kraje. Pouze 15 % respondentů vnímá turisty a návštěvníky Libereckého kraje negativně. Negativní postoj k návštěvníkům může být zapříčiněn tím, že rezidenti bydlí v turisticky významné lokalitě. Osm responzí bylo uvedeno jako „Nevím“.

Obrázek 6 Postoj rezidentů k návštěvníkům Libereckého kraje
Zdroj: Vlastní zpracování

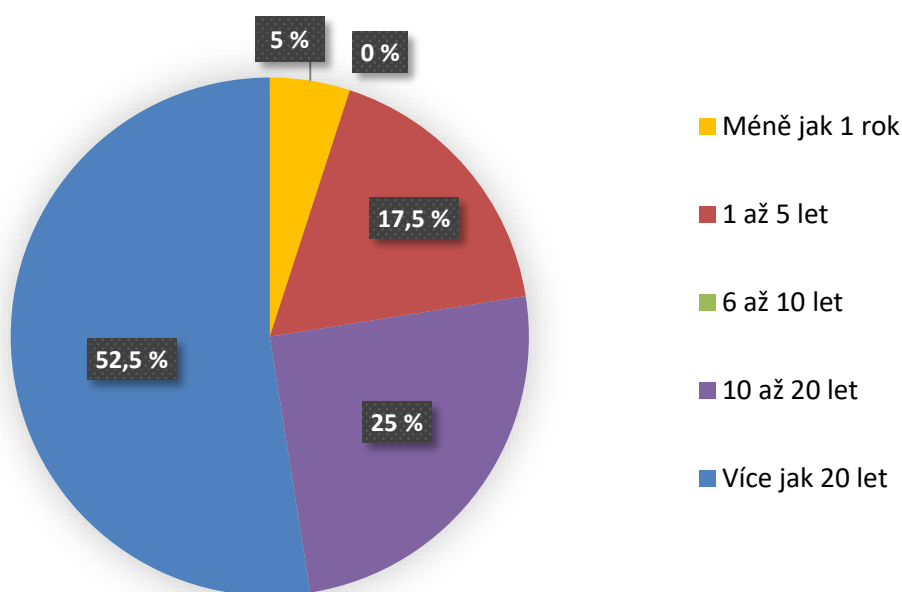
Otázka č. 6: Uvítali byste možnost dalšího rozvoje Libereckého kraje?

Pokud ano, uveďte důvod:

V této otázce byli respondenti tázáni, zda by uvítali možnost dalšího rozvoje cestovního ruchu v Libereckém kraji. Zároveň byl u kladných responzí zjišťován důvod. Celkem 80 % respondentů uvedlo, že by uvítali rozvoj cestovního ruchu Libereckého kraje. Nejčastěji uváděli důvody: „Tento kraj má rozhodně co nabídnout, rozvoj CR by pomohl i dalším odvětvím.“, „Aby byl kraj více atraktivní pro obyvatele kraje i pro jeho turisty.“, „Bylo by zde více možností, co dělat ve volném čase.“. Objevovaly se i důvody jako lepší propagace Libereckého kraje, celkový prospěch ekonomice, širší nabídka služeb, rozvoj Libereckého regionu, více získaných financí z cestovního ruchu nebo zvýšení celkové nabídky služeb Libereckého kraje. Zbýlých 20 % responzí bylo negativních a rozvoj cestovního ruchu by toto procento respondentů neuvítalo.

Otázka č. 7: Jak dlouho žijete v Libereckém kraji?

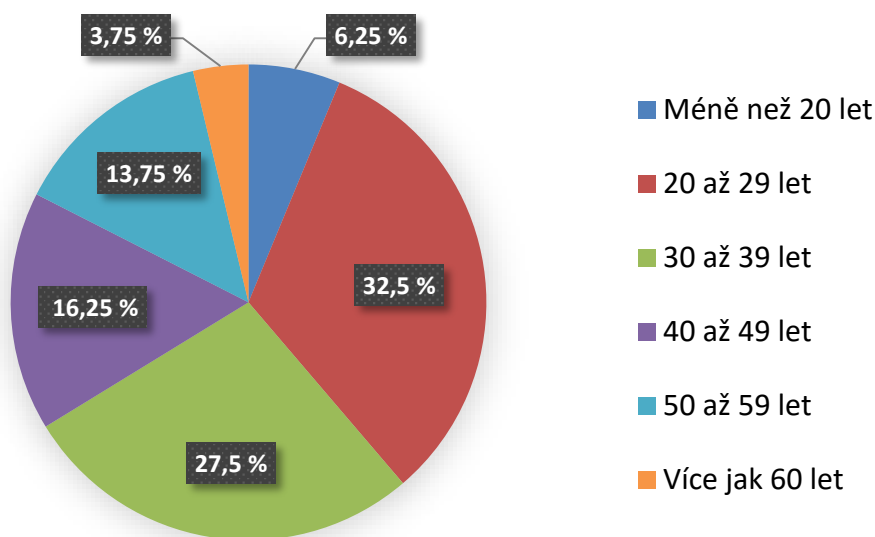
Sedmá otázka zjišťovala, jak dlouho respondenti v Libereckém kraji žijí. Nejvíce respondentů (42) žije v Libereckém kraji více jak 20 let. 14 respondentů uvedlo, že v Libereckém kraji žije jeden až pět let a 25 % respondentů žije v kraji v rozmezí 10 až 20 let. Pouze 4 respondenti uvedli, že v kraji žijí kratší dobu než jeden rok. Ani jeden respondent neuvedl možnost doby pobytu v Liberecku 6 až 10 let. Z této otázky je zřejmé, že respondenti znají svůj kraj velmi dobře a jejich předcházející odpovědi vycházejí z vlastních zkušeností.

Obrázek 7 Délka pobytu rezidentů v Libereckém kraji
Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 8 a 9: Kolik je Vám let? Uveďte své pohlaví:

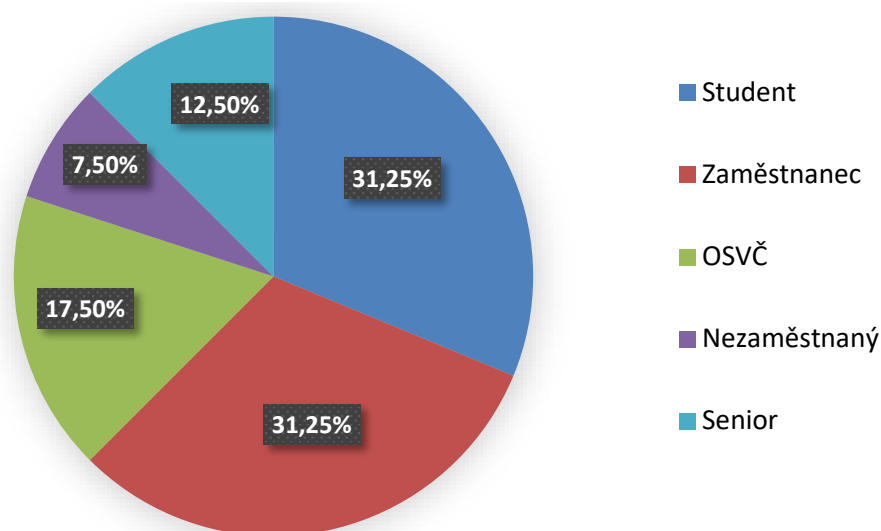
U respondentů nás zajímal i jejich věk a pohlaví. Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 38 žen a 42 mužů. Nejčetnější věkovou skupinou byli respondenti v rozmezí 20 až 29 let. Následovala skupina ve věku 30 až 39 let. Celkem pět rezidentů uvedlo svůj věk jako nižší než 20 let. V rozmezí 40 až 49 let bylo celkem 13 responzí a ve věku nad 50 let 14 responzí z toho 3 byly u rezidentů starších 60 let. Lze konstatovat, že dotazníkového šetření se účastnili převážně mladší lidé.

Obrázek 8 Věk rezidentů
Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 10: Do jaké skupiny patříte?

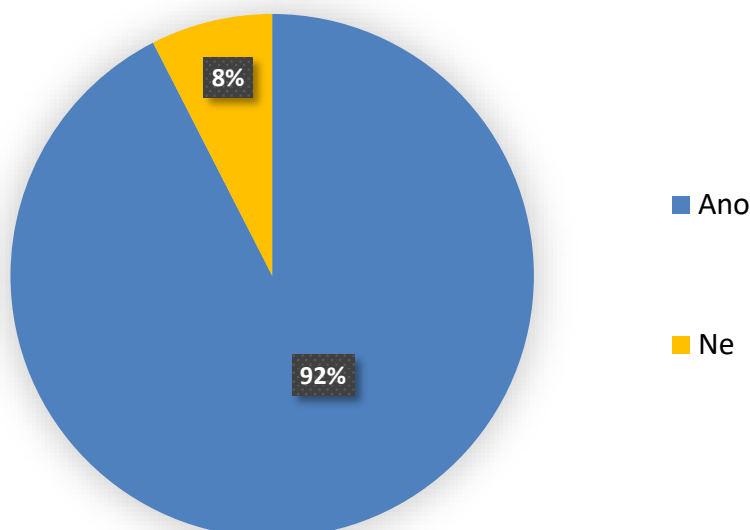
Tato otázka byla postavena na základě zjištění, zda respondenti už pracují a jsou výdělečně činní. Otázka byla sestavena i z důvodu zjištění, zda by mohly být odpovědi ovlivněny velkou skupinou studentů, kteří mohou v rámci cestovního ruchu využívat studentských slev na vstupném a celkově mají více možností být v cestovním ruchu aktivní i z časového hlediska. Vzhledem k získání responzí od každé skupiny jak studentů, seniorů i výdělečně činných osob, je zřejmé, že dotazníkové šetření nebylo tímto faktorem ovlivněno.

Obrázek 9 Ekonomický status rezidentů
Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 11: Jste spokojeni s žitím v Libereckém kraji?

V poslední otázce byli respondenti tázáni, zda se jim v Libereckém kraji žije dobře. Skoro všichni odpověděli pozitivně, z čehož vyplývá fakt, že Liberecký kraj má rozhodně co nabídnout pro všechny skupiny. Nabízí toho hodně i pro příznivce sportu, odpočinku, kulturních či kulinářských zážitků.

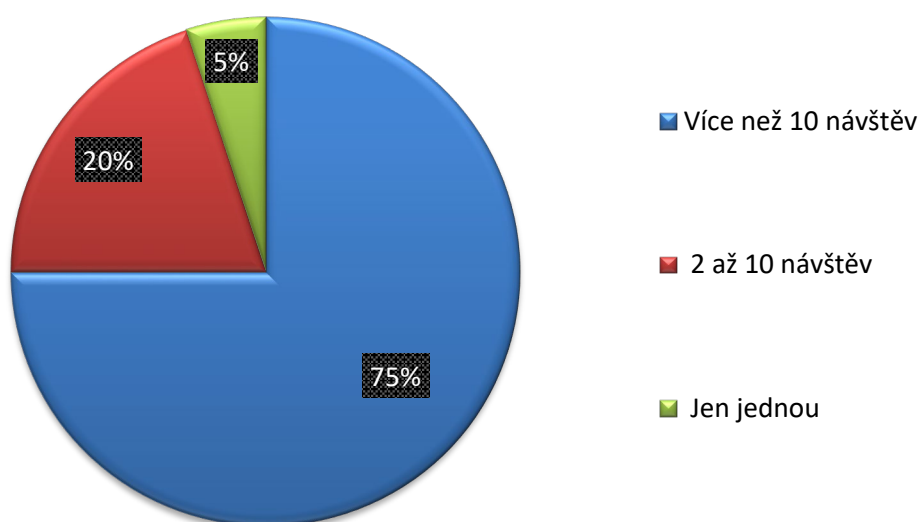
Obrázek 10 Spokojenost respondentů s žitím v Libereckém kraji
Zdroj: Vlastní zpracování

4.2 Dotazovaná skupina – návštěvníci

Další skupinou, která byla dotazována v rámci průzkumu, byla skupina návštěvníků, tedy občanů, kteří mají trvalé bydliště mimo Liberecký kraj. Cílem bylo zjistit, jaký byl účel jejich návštěvy a zda byli s Libereckým krajem a poskytovanými službami v cestovním ruchu spokojeni. Na základě těchto zjištění jsou v samotném závěru navržena opatření. Forma dotazování u této skupiny probíhala převážně v online podobě, kdy touto formou odpovědělo celkem 43 respondentů, dále byli návštěvníci dotazováni osobně v podobě vyplnění tištěného dotazníku na recepcích ubytovacích zařízení v Libereckém kraji. Těchto responzí bylo celkem nashromážděno celkem 17. Pro tento typ dotazníku bylo vytvořeno 12 uzavřených i otevřených otázek.

Otázka č. 1: Kolikrát jste Liberecký kraj navštívili?

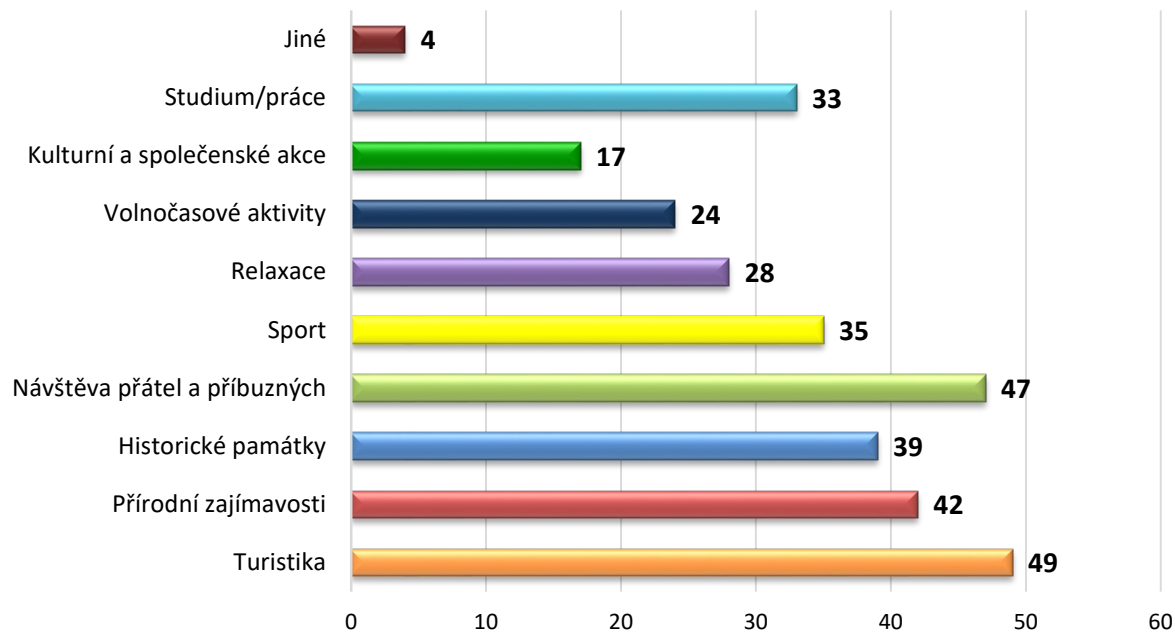
První otázka zkoumala, kolikrát se respondenti vydali do Libereckého kraje. Dotazování vybírali ze tří možností, kdy 75 % návštěvníků uvedlo, že Liberecký kraj navštívili více než desetkrát. Dvanáct respondentů bylo v Libereckém kraji v rozmezí 2krát až 10krát a pouze 3 respondenti navštívili Liberecký kraj jen jednou.

Obrázek 11 Počet návštěv Libereckého kraje
Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 2: Jaký je důvod Vaší návštěvy?

Druhá otázka zjišťovala důvod návštěvy turistů. Tato otázka byla zaškrťovací a respondenti tak mohli uvést jednu nebo více možností jejich návštěvy. Nejčastěji se objevoval důvod návštěvy turistika. Tento důvod k účasti na cestovním ruchu uváděli jako nejčastější i rezidenti. Podobně na tom byly i přírodní zajímavosti a historické památky. Mnoha turistů do Libereckého kraje si míří i zasportovat (35) ale také užít si relaxace ve wellness (28). Celkem 55 % respondentů uvedlo, že Liberecký kraj navštěvují i za účelem studia a práce. Tento důvod podobně jako návštěva přátel a příbuzných (47) nejspíš souvisí s první otázkou, jelikož zde respondenti uváděli, že Liberecký kraj navštěvují víckrát a pravidelně. Za volnočasovými aktivitami a kulturními a společenskými akcemi do Libereckého kraje už přijíždí méně turistů a návštěvníků. Jako možnost jiné respondenti uváděli opět nákupy a že v Libereckém kraji mají chatu nebo chalupu.

Obrázek 12 Důvod návštěvy Libereckého kraje
Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 3: Co se Vám v Libereckém kraji nejvíce líbilo?

Podobně jako v předešlém dotazníku byla tato otázka otevřená, kdy bylo zkoumáno, co nejvíce zaujalo návštěvníky při návštěvě Libereckého kraje. Na základě předchozí otázky je zřejmé, že Liberecký kraj láká turisty na přírodu. Turisti často uváděli, že je zaujalo prostředí Jizerských hor, Lužických hor, velmi oblíbený Český ráj, Frýdlantsko, Máchův kraj nebo část Krkonoš.

Milovníci výšek, skal a jeskyní u této otázky zmínili i Prachovské skály, Drábské světničky, Hruboskalsko, Bílé kameny přezdívané Sloní skály, Bozkovské dolomitové jeskyně, Frýdlantské cimbuří, v Českém ráji Maloskalsko, kamenné varhany na Panské skále nebo Vranovské skály. Velmi oblíbenou atrakcí jsou zajisté rozhledny a vyhlídky, respondenti uváděli Černou Studnici, Libereckou výšinu, rozhlednu Heřmanice a Císařský kámen, v Jizerských horách Královku nebo skalní vyhlídku Paličnick a Ořešník.

Vyzdvihován byl i Liberec, který nabízí pro turisty samotné centrum se zajímavou architekturou ale i zábavou. Nejčastěji respondenti zmiňovali, že v Libereckém kraji navštívili zoologickou a botanickou zahradu v Lidových sadech, rodiny s dětmi dále

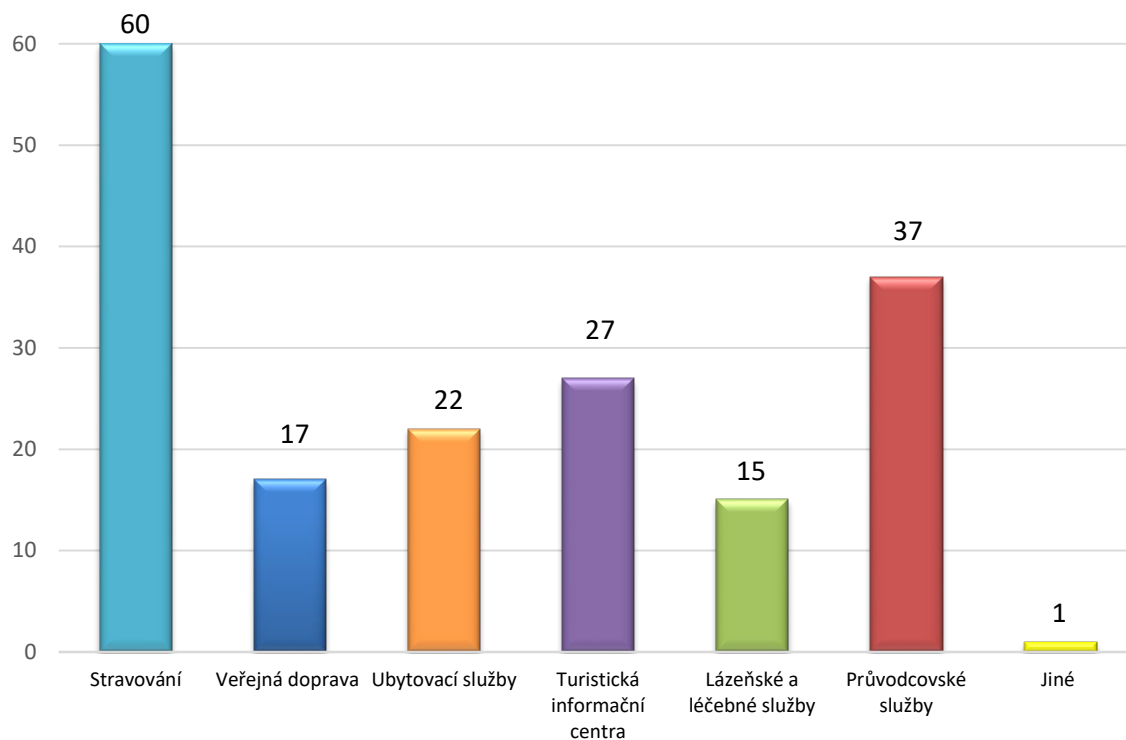
navštívily centrum Babylon, jeho aquapark, lunapark a IQ park a dále jejich cesta pokračovala přes ulici i do iQLANDIE.

Respondenti si vychvalovali i sportovní vyžití jako běžkařské tratě v Bedřichově, různé skiareály ale také cyklostezky. Zároveň je zaujaly i přehradní nádrže v Libereckém kraji jako je Jablonecká přehrada, vodní nádrž Fojtka nebo vodní nádrž Harcov. Jablonecká přehrada, známá jako vodní nádrž Mšeno, nabízí jak sportovního využití na cyklostezce kolem přehrady, tak i malých hospůdek, dětských hřišť nebo v letním období možnosti zapůjčení paddleboardu. Sportovní využití u vody vyhledávají turisté i na Kristýně v Hrádku nad Nisou nebo ve Stráži pod Ralskem s možností Cabel Wake (lyžařský vlek). Respondenti zmínili i zmrzlinárnu ve Stráži pod Ralskem, která nabízí kolem 140 tradičních i netradičních příchutí zmrzliny.

V neposlední řadě turisty oslovily i hrady, zámky a zříceniny Libereckého kraje. Nejčastěji respondenti zmiňovali státní hrad a zámek Frýdlant, hrad Trosky, státní zámek Sychrov, státní hrad Bezděz, státní zámek Rohozec, zřícenina hradu Hamrštejn, nebo Valdštejn. Některé hrady a zámky lákají své turisty i na pivní slavnosti, což byla také jedna z uvedených odpovědí.

Otázka č. 4: Jaké služby jste při návštěvě Libereckého kraje využili?

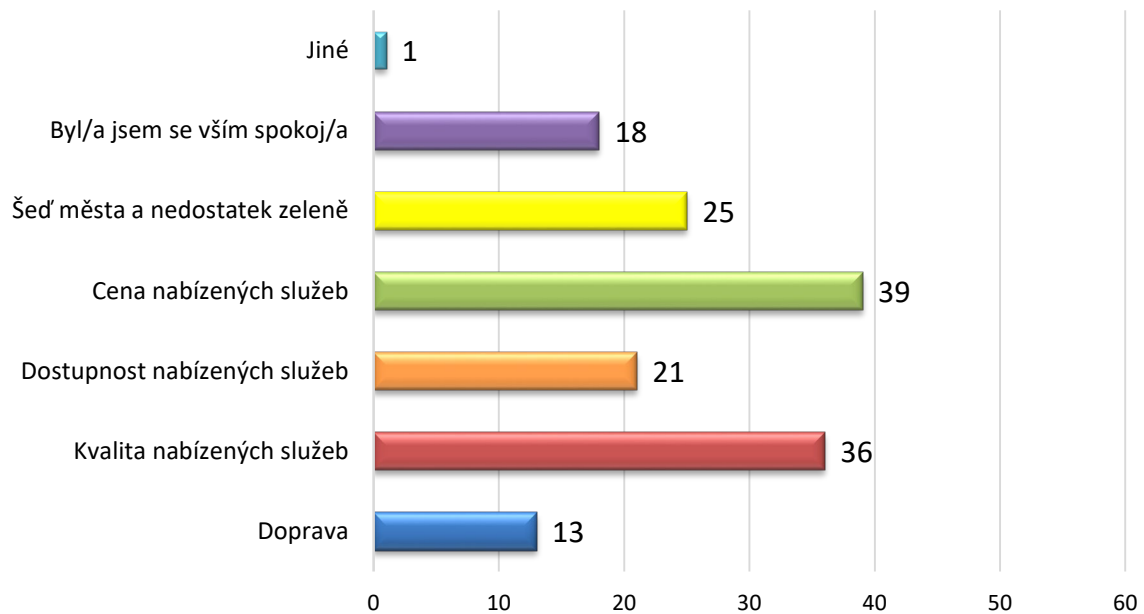
V této otázce respondent volil nebo sám uvedl, jakých služeb při pobytu v Libereckém kraji využíval. Nejčastěji návštěvníci Libereckého kraje využívali stravovacích služeb. Všech 60 respondentů uvedlo tuto možnost. Velmi často bylo využíváno služeb průvodců, zřejmě z důvodu, že respondenti ve třetí otázce často uváděli návštěvy hradů a zámků jako hlavní důvod jejich návštěvy Libereckého kraje. Dvacet sedm návštěvníků (tj. 45 %) využívalo služeb turistických informačních center. Ubytovacích služeb využívalo celkem dvacet dva respondentů. Někteří respondenti využívali veřejné dopravy (17) a nejméně volenou možností byly lázeňské a léčebné služby. Mezi jiné možnosti jeden respondent uvedl možnost návštěvy kosmetických procedur.

Obrázek 13 Využívané služby při návštěvě Libereckého kraje
Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 5: S čím jste v Libereckém kraji nebyli spokojeni?

Cílem této otázky bylo zjistit, s jakými službami nebyli respondenti spokojeni. Tato otázka stejně jako předchozí je zaškrťovací s možností jedné nebo více odpovědí. Jako nejčastější důvod nespokojenosti při návštěvě Libereckého kraje návštěvníci uváděli cenu nabízených produktů. Dalším faktorem nespokojenosti návštěvníků je kvalita nabízených služeb. 35 % návštěvníků nevyhovovala dostupnost nabízených služeb. Celkem 25 respondentům není spokojeno s nedostatkem zeleně. Pár respondentů bylo nespokojeno s místní dopravou a jako možnost jiné uvedl jeden respondent „nevkusná umělá pláž před radnicí“. Celkem 30 % respondentů bylo se vším spokojeno.

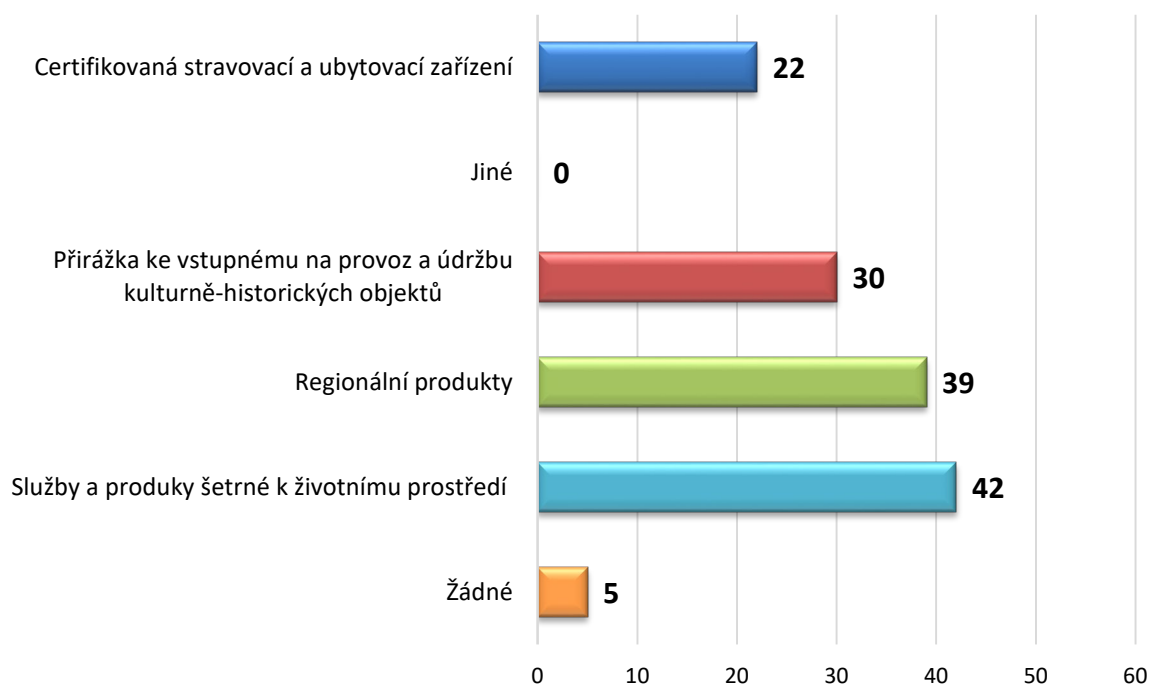

Obrázek 14 Služby, se kterými byli návštěvníci nespokojeni

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 6: Za jaké služby jste si ochotni připlatit?

Šestá otázka měla za úkol zjistit, za jaké služby by si byli návštěvníci ochotni připlatit. Cílem této otázky bylo následné navrzení opatření, jak zvýšit rozvoj cestovního ruchu v Libereckém kraji. Nejvíce respondentů odpovědělo, že by byli ochotni připlatit si za služby a produkty, které jsou šetrné k životnímu prostředí. Těchto respondentů bylo celkem 70 %. Možnost příplatku by návštěvníkům nevadila ani u regionálních produktů. Tento způsob je velmi účinný k podpoře malých podnikatelů v Libereckém kraji a zároveň kupování regionálních produktů zvyšuje povědomí turistů o kraji, který navštívili, v tomto případě kraj Liberecký. Polovině respondentům by nevadila přírážka na vstupném, která by pomohla údržbě a provozu kulturně–historických památek. Jako méně častou možnost uvedli respondenti příplatek za certifikovaná stravovací a ubytovací zařízení. Celkem pět responzí bylo negativních a návštěvníci by nebyli ochotni si nepřiplatit za žádnou službu.

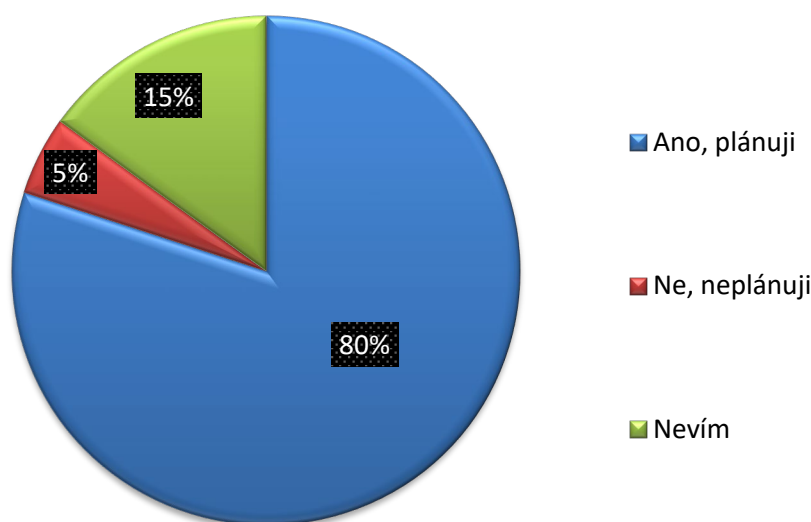
Obrázek 15 Služby, za které jsou návštěvníci ochotni si připlatit
Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 7: Jak dlouhý byl Váš pobyt v Libereckém kraji?

V této otázce nás zajímalo, jak dlouhá byla délka pobytu turistů v Libereckém kraji. Nejčastěji respondenti strávili v Libereckém kraji pouze jeden den bez přenocování. Těchto návštěvníků bylo celkem 38. 14 návštěvníků uvedlo, že v kraji strávili 2 až 4 noci, 10 % návštěvníků zůstalo přes noc a jen 2 návštěvníci zůstali v Libereckém kraji déle jak 4 noci. Důvodem pobytu v Libereckém kraji pouze na jeden den může být fakt, že nejvíce respondentů pochází ze Středočeského, Ústeckého nebo Královehradeckého kraje, tedy cesta do Libereckého kraje pro ně není časově ani vzdálenostně náročná.

Otázka č. 8: Plánujete další návštěvu do Libereckého kraje?

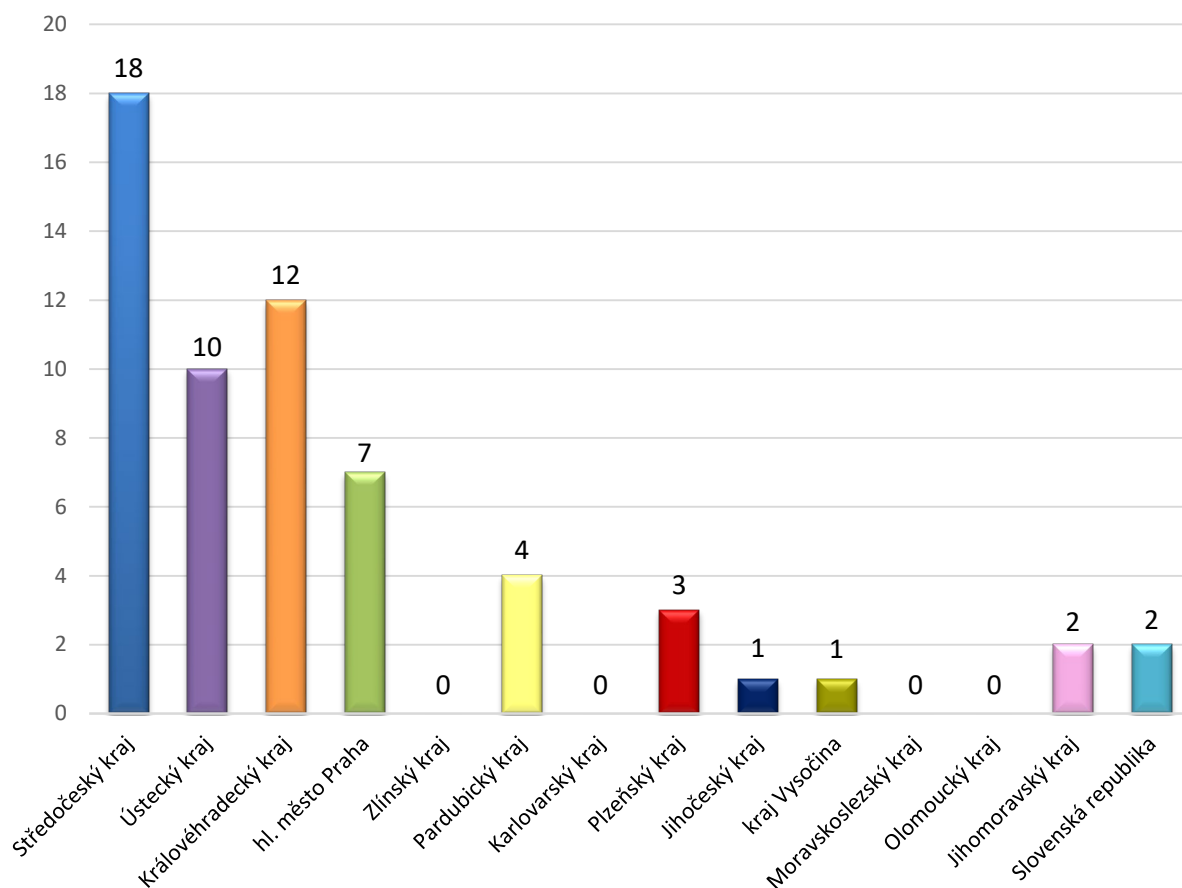
Tato otázka se zaměřovala na zjištění, zda návštěvníci plánují další návštěvu Libereckého kraje. Převážná většina uvedla, že plánují Liberecký kraj znova navštívit. Pouhých 9 respondentů uvedlo možnost „Nevím“ a zbylí tři návštěvníci neplánují další návštěvu do Libereckého kraje.

Obrázek 16 Plán další návštěvy Libereckého kraje
Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 9: Z jaké lokality pocházíte?

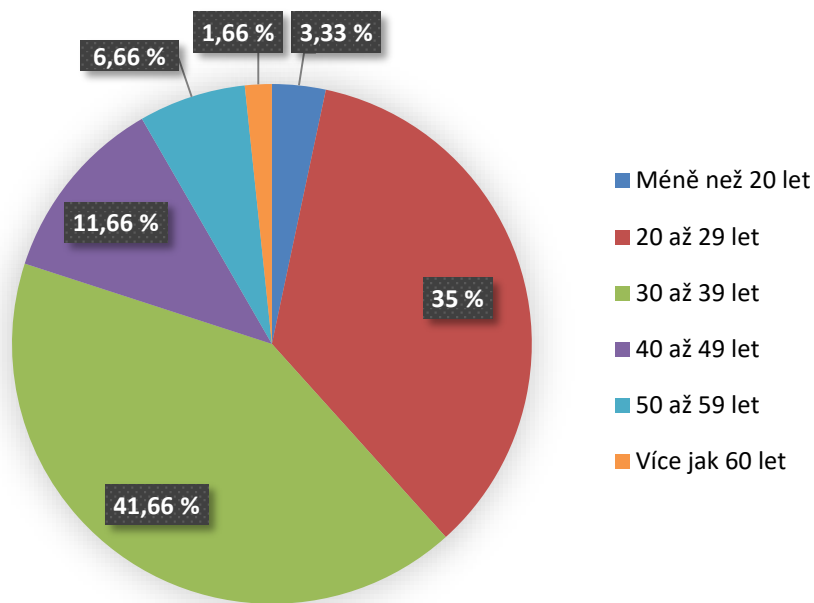
V této otázce bylo zjišťováno, z jaké lokality návštěvníci pocházejí. Respondenti měli na výběr všech 13 krajů a Slovenskou republiku. Jiné státy nebyly na výběr z důvodu vytvoření dotazníků jen v českém jazyce. V odpovědích se objevují zástupci jen 9 krajů a 2 respondenti ze Slovenska. 30 % návštěvníků Libereckého kraje pochází ze Středočeského kraje. Z Královéhradecké oblasti pochází 20 % respondentů. Hned za Královéhradeckým krajem následuje Ústecký kraj s celkem deseti turisty. Z hlavního města Prahy navštívilo Liberecký kraj 7 respondentů. Následuje Pardubický kraj (4), Plzeňský kraj (3), Jihomoravský kraj (2), Jihočeský kraj (1) a kraj Vysočina (1).

Obrázek 17 Lokalita, odkud návštěvníci Libereckého kraje pochází
Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 10 a 11: Kolik je Vám let? Uveďte své pohlaví:

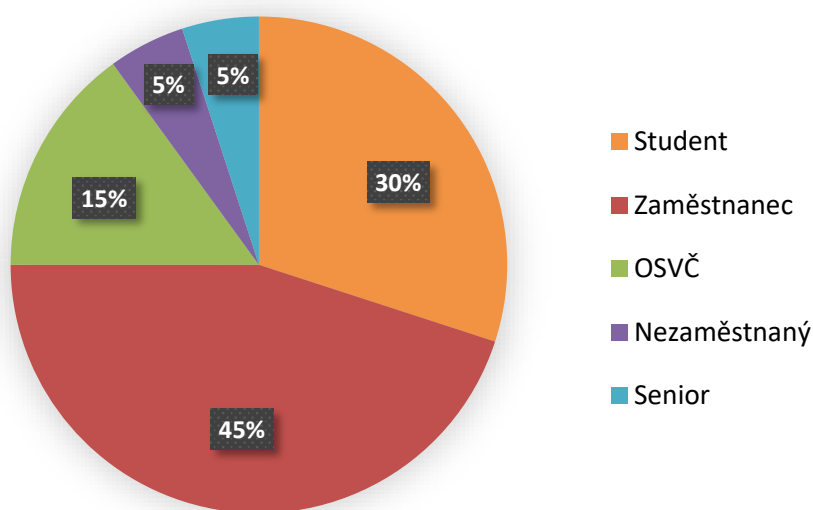
Tyto dvě otázky se zaměřovali na věk a pohlaví respondentů. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 36 žen a 24 mužů. Nejvíce tázaných respondentů bylo ve věkovém rozmezí 30 až 39 let. Dále 21 respondentů uvedlo svůj věk v rozmezí 20 až 29 let. Pod 20 let bylo jen dvěma návštěvníkům. Celkem sedm návštěvníků je ve věkovém rozmezí 40 až 49 let a starších respondentů je celkem pět z toho jeden nad 60 let.

Obrázek 18 Věk návštěvníků
Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 12: Do jaké skupiny patříte?

Poslední otázka byla určena k tomu, aby respondenti určili svůj ekonomický status. Podobně jako v předešlém dotazníku pro rezidenty, byl i zde cíl stejný. Zjištění, zda jsou respondenti ovlivněni časem, který tráví vykonáváním povolání, výdaji na bydlení, zda studenti využívají v cestovním ruchu studentských slev na jízdné a vstupné.

Obrázek 19 Ekonomický status návštěvníků
Zdroj: Vlastní zpracování

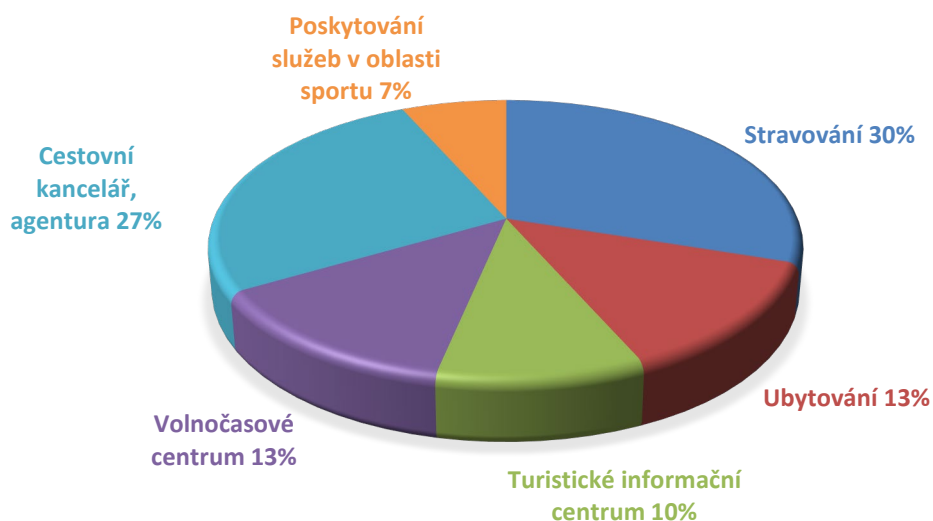
4.3 Dotazovaná skupina – podnikatelské skupiny

Poslední z oslovených skupin byly podnikatelské subjekty. Osloveny byly primárně mikro podniky a malé podniky do 15 zaměstnanců. Odpověděly firmy z oblastí cestovního ruchu, především ubytovací a stravovací zařízení, turistická informační centra, volnočasová centra a sportoviště, cestovní kanceláře a agentury. Bylo zjištěno, jak podnikatelské subjekty vnímají podporu cestovního ruchu ze strany kraje a obcí a jaké investice v rámci formy podpory by ke svému podnikání uvítaly.

Oslovování probíhalo online dotazováním prostřednictvím emailů. Celkem bylo osloveno zhruba 170 podniků, bohužel celkem získaných responzí bylo jen třicet z toho jeden byl vyplněn osobně. Tento dotazník se skládal celkem z deseti otázek.

Otázka č. 1: Jaký je předmět Vašeho podnikání?

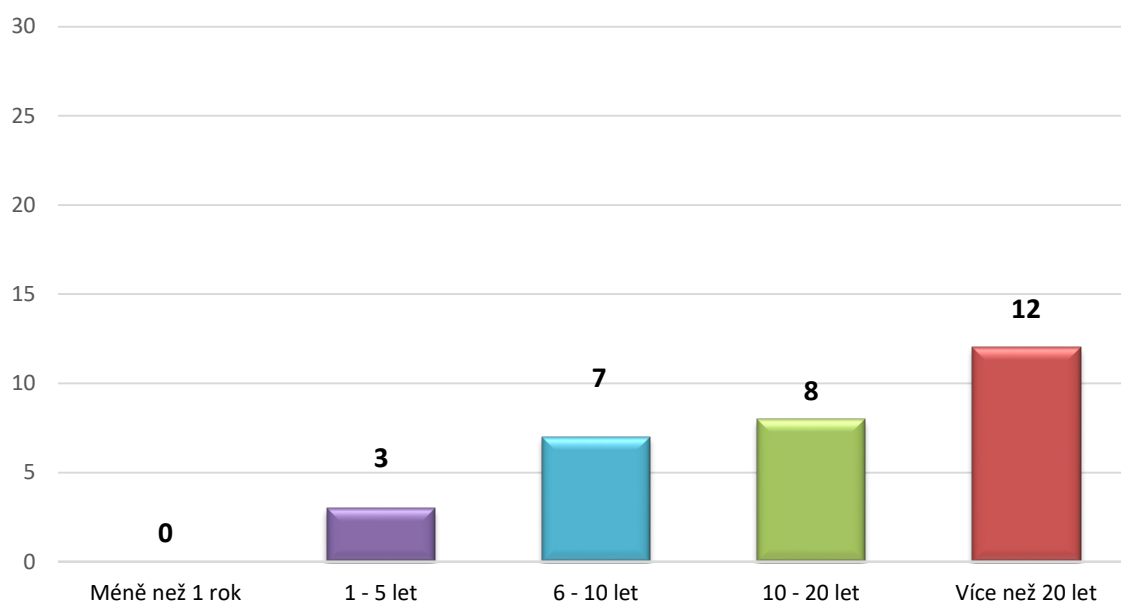
První otázka se zaměřovala na předmět činnosti podnikání tázaných podniků. Bylo zjištěno, že 30 % dotazovaných subjektů podniká ve stravovacích zařízeních, dále 27 % provozuje cestovní kancelář či cestovní agenturu. Průzkumu se zúčastnila i ubytovací a volnočasová centra se stejným podílem responzí. 10 % dotazovaných subjektů tvoří turistická informační centra a dále s nejmenším zastoupením 7 % se dotazníkového šetření zúčastnily podniky v poskytování služeb v oblasti sportu.

Obrázek 20 Předmět podnikání dotazovaných podnikatelských subjektů
Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 2: Jak dlouho v tomto odvětví podnikáte?

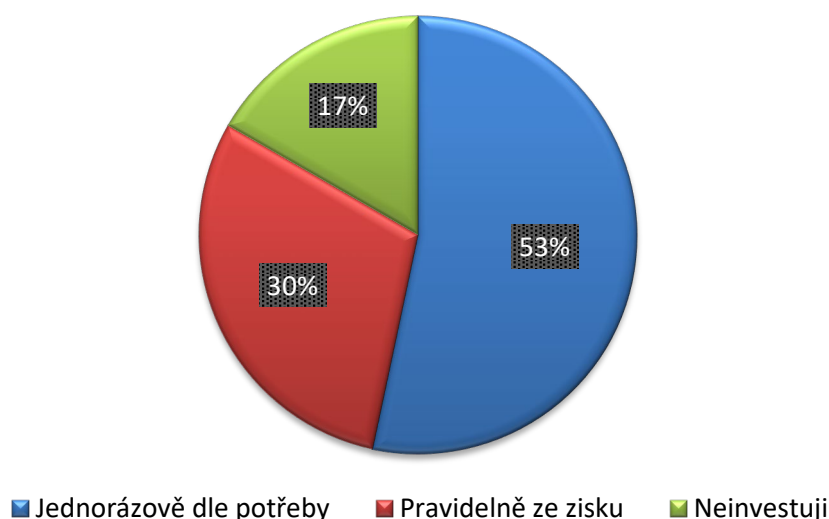
Druhá otázka navazovala na první a zjišťovala, jak dlouho v uvedeném odvětví firmy podnikají. Dle grafu je zřejmé, že se nejvíce jedná o podniky s dlouholetou tradicí. 12 podniků z celkových 30 uvedlo, že podniká v daném oboru více než 20 let. Dalších 8 podniků podniká v rozmezí 10–20 let, do deseti let podniká 7 respondentů. Pouze 3 respondenti podnikají v horizontu jednoho až pěti let. Ani jeden podnik není na trhu méně jak jeden rok.

Obrázek 21 Délka podnikání subjektů v daném oboru
Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 3: Jak investujete do objektu provozovny?

Tato otázka byla zaměřena na investice do provozovny. Bylo zjištěno, že celých 53 % podnikatelských subjektů do své provozovny investuje podle toho, jak momentálně potřebuje. Dále 30 % subjektů investuje pravidelně ze svého zisku. Celkem 5 respondentů uvedlo, že neinvestuje vůbec.

Obrázek 22 Investování do provozovny
Zdroj: Vlastní zpracování

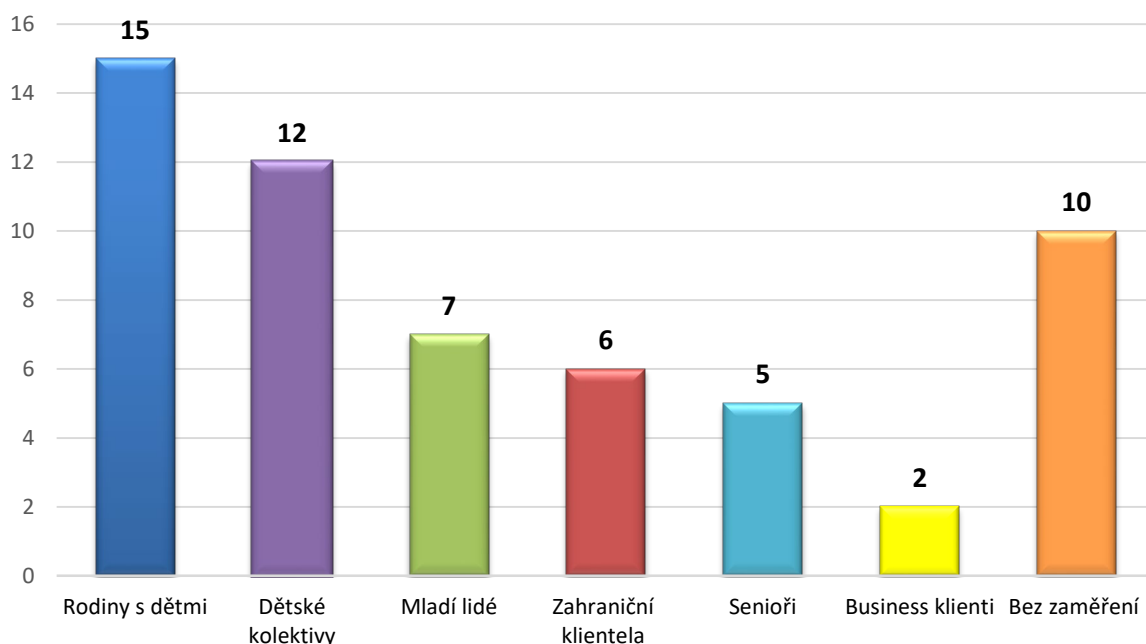
Otázka č. 4: Kolik má Vaše firma zaměstnanců?

Tato otázka se zaměřovala na počet zaměstnanců dotazovaných subjektů. U této otázky je zřejmé, že odpovídaly převážně mikro a malé podniky. 60 % uvedlo, že počet jejich zaměstnanců je méně než pět, dále 10 podniků odpovědělo, že mají 5–15 zaměstnanců. Pouze dva respondenti uvedli, že mají více než 15 zaměstnanců.

Otázka č. 5: Na jaké zákazníky se zaměřujete?

V této otázce bylo cílem zjistit, na jakou skupinu zákazníků se podniky zaměřují. U této otázky bylo možné zaškrtnout jednu nebo více odpovědí. Podle průzkumu firmy nejvíce cílí na rodiny s dětmi (17), dále se zaměřují firmy na dětské kolektivy (12) a obecně mládež a mladé lidi (7). Firmy se také zaměřují na zahraniční klientelu. Důvodem tohoto zaměření může být vysvětlen lokalitou Libereckého kraje. Jelikož se kraj nachází v pohraniční oblasti, může více firem zaměřovat svoji činnost právě na zahraniční hosty. Celkem 5 firem se

zaměřuje na seniory a pouze dva podniky na náročnější business klientelu. Z celkového počtu možností, 10 respondentů uvedlo, že necílí na žádnou určitou skupinu zákazníků.

Obrázek 23 Zaměření na zákazníky
Zdroj: Vlastní zpracování

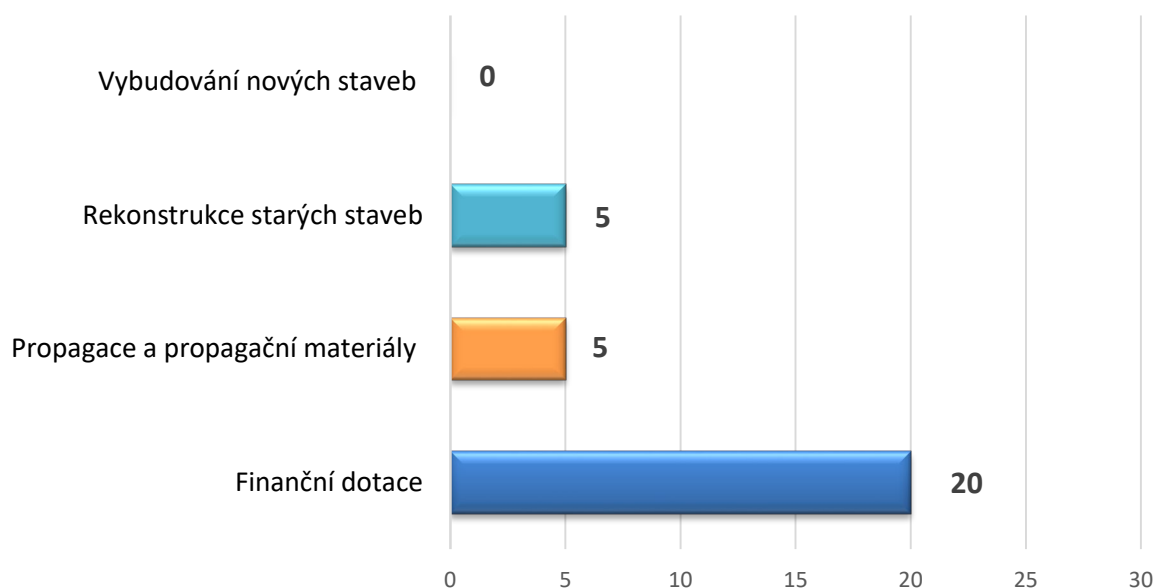
Otázka č. 6: Vnímáte podporu cestovního ruchu ze strany kraje a obcí za dostatečnou?

Na otázku, zda podnikatelské subjekty vnímají podporu cestovního ruchu ze strany kraje a obcí za dostatečnou, celých 70 % odpovědělo záporně. Pouze 9 firem vnímá podporu pozitivně a zcela za dostačující. Tato otázka může být lehce zavádějící z důvodu, že si každý subjekt představuje podporu pro jeho činnost jiným způsobem. Proto byla další sedmá otázka byla sestavena, aby tuto více zkonkretizovala.

Otázka č. 7: Jakou investici ze strany kraje či obce byste v současné době ocenili pro Vaše podnikání?

Předcházející otázka na tuto navazuje, bylo zjišťováno, jakou investici by podnikatelské subjekty nejvíce ocenily ze strany kraje či obcí. Mezi nejčastější volbu patří finanční dotace pro provoz činnosti. Tuto možnost zvolilo necelých 67 % respondentů. Dalším problémem je nedostatečná propagace subjektu v podobě informačních letáků a map. Tuto potřebnou

investici zaručeně potřebují informační centra. Další vhodnou investicí pro podniky podnikající v cestovním ruchu by byla rekonstrukce zastaralých a zchátralých budov.

Obrázek 24 Potřebná investice pro provozování činnosti podnikání
Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 8: Jste členem nějaké organizace či sdružení v cestovním ruchu?

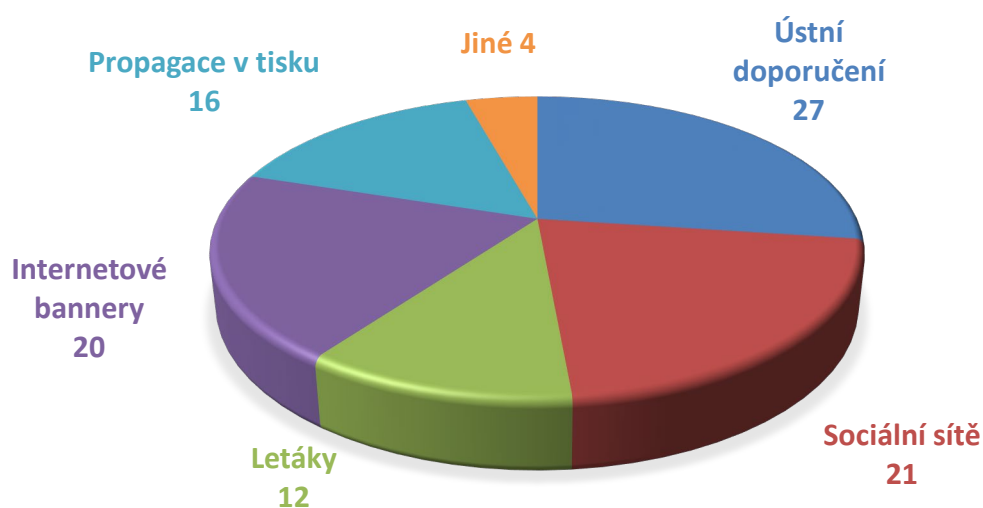
Pokud ano, uveďte jaké:

Tato otázka zkoumala, zda jsou dotázané podnikatelské subjekty členem nějaké organizace či sdružení v cestovním ruchu. Celkem 14 podnikatelských subjektů uvedlo, že je členem sdružení či organizace, zbylých 16 uvedlo, že nikoli. Konkrétně respondenti uváděli, že jsou členy:

- Asociace hotelů a restaurací ČR,
- Asociace turistických informačních center – ATIC ČR,
- Asociace českých cestovních kancelářů a agentur – AČCKA,
- Sdružení cestovního ruchu Harrachov – SCRH,
- Sdružení cestovního ruchu Jizerské hory,
- Sdružení Český ráj,
- Sdružení pro rozvoj cestovního ruchu Libereckého kraje.

Otázka č. 9: Jakou formu marketingové komunikace používáte při Vašem podnikání?

Předposlední otázka v této skupině respondentů zjišťovala, jakým způsobem podnikatelské subjekty využívají marketingovou komunikaci. Tato otázka byla zaškrťovací, podniky mohly zvolit jednu nebo více možností. Z důvodu dlouholetého působení na trhu, viz. otázka č. 2, nejvíce firmy spoléhají na ústní doporučení. Celkem 19 podniků uvedlo, že ke svému zviditelnění velmi často využívají placených online bannerů i přes to, že tato forma propagace je finančně velmi nákladná. Polovina respondentů používá také sociální sítě, jako je facebook nebo instagram, kde se firmy prezentují v podobě různých příspěvků a zároveň se svými zákazníky komunikují. Firmy využívají i tištěných letáků a propagace v tisku v podobě různých článků a rozhovorů. Jako možnost „jiné“ podniky uvedly propagaci na rezervačních portálech, jako jsou např. booking.com, trivago.cz, tripadvisor.cz a další.

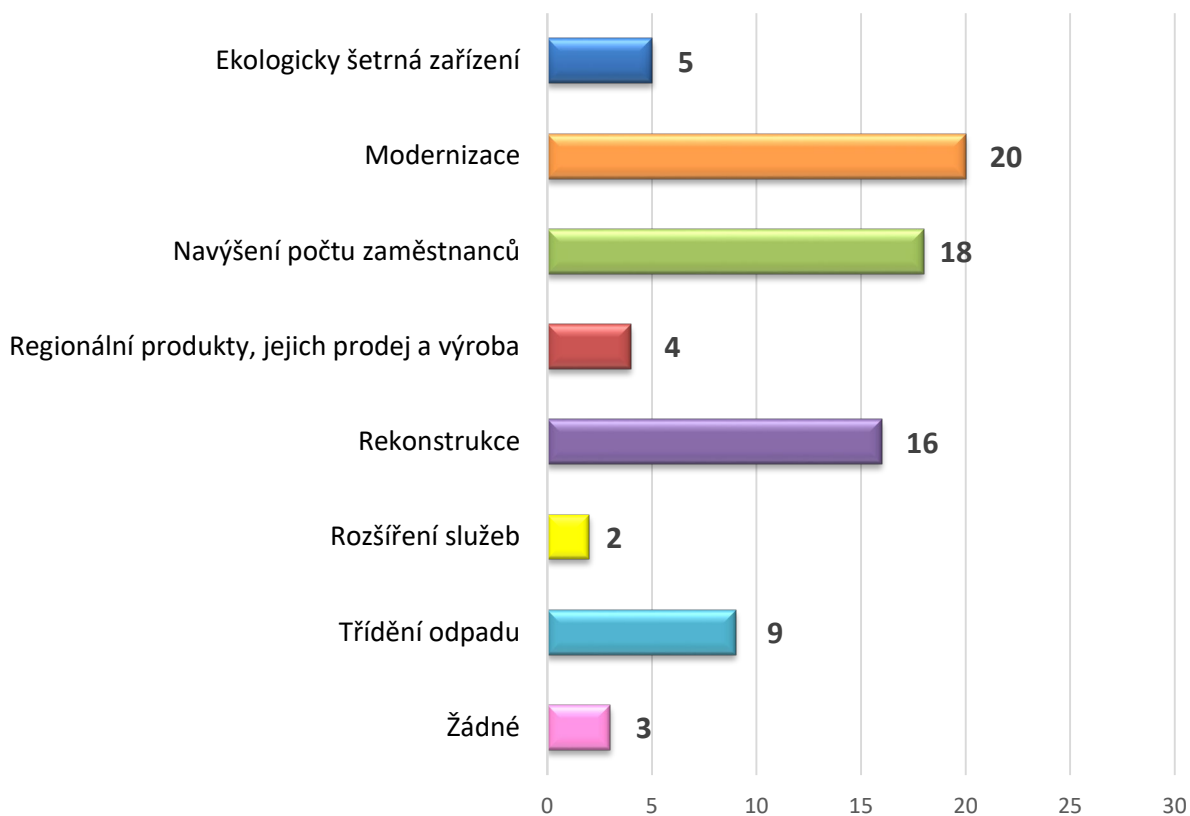

Obrázek 25 Využívané formy propagace
Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 10: Jaké investice plánujete do 5 let?

Poslední otázka zkoumala, jaké investice plánují respondenti v horizontu do pěti let. Cílem bylo zjistit, zda plánují investovat do dalšího rozvoje a v jaké formě. Nejvíce plánují podniky investice týkající se modernizace (20) a také rekonstrukce (16). Ze začátku průzkumu jsme se dozvěděli, že firmy, které se zapojily do dotazníkového šetření, mají maximálně do 15 zaměstnanců kromě dvou podniků. Proto 60 % podniků plánuje navýšit počet zaměstnanců. Podniky se snaží zařadit i třídění odpadu (9) a investovat do ekologicky šetrných zařízení

(5) pro provoz podnikání. V rámci svého podnikání celkem čtyři podniky plánují zařadit do jejich nabídky prodej a výrobu regionálních produktů. Dva podniky budou rozšiřovat své služby a celkem tři podniky neplánují žádné investice do pěti let.

Obrázek 26 Plánované investice do 5 let
Zdroj: Vlastní zpracování

4.4 Shrnutí výsledků dotazníkového šetření

Cílem dotazníkového šetření bylo především u každé dotazované skupiny zjistit, jak se respondenti staví k cestovnímu ruchu v Libereckém kraji a zda z jejich strany vidí potenciál kraje pro další rozvoj. Průzkum se také zaměřoval na spolupráci kraje a podnikatelských subjektů a zjišťoval momentální situaci a stav podniků v cestovním ruchu.

Nejvíce zapojených respondentů bylo rezidentů Libereckého kraje v celkovém počtu 80. Dotazníkové šetření potvrdilo skutečnost, že rezidenti mají ve velké oblibě Liberecký kraj, sami jsou aktivní v cestovním ruchu a rozvoj jejich kraje by uvítalo 80 % rezidentů. Na základě vlastních zkušeností doporučovali rezidenti ve třetí otázce největší atraktivitu Libereckého kraje pro turisty, ke kterým mají pozitivní vztah. U otázky, která směřovala na zjištění, co by rezidenti v Libereckém kraji změnili, bylo zjištěno několik skutečností, na kterých byla následně vypracována některá opatření.

Druhou skupinou, která se zúčastnila dotazníkového šetření, byli návštěvníci a turisté Libereckého kraje v celkovém počtu 60 respondentů. Nejvíce těchto respondentů pochází ze sousedních krajů (Středočeský, Královéhradecký a Ústecký kraj) a z hlavního města Prahy. Zároveň vysoký počet jejich návštěv Libereckého kraje svědčí o tom, že Liberecký kraj mají stejně jako rezidenti v oblibě a zároveň celých 80 % respondentů plánuje další návštěvu Liberecka. Nejčastější důvod jejich návštěvy Libereckého kraje byl podobný jako u rezidentů. Nejvíce respondentů vyhledává turistiku, přírodní i kulturně–historické památky. Stejně jako u rezidentů, byli i návštěvníci dotazováni, co je nejvíce na Libereckém kraji při jejich návštěvě zaujalo. U této skupiny byl i zjišťován faktor nespokojenosti při jejich pobytu, který také sloužil k vypracování některých opatření.

Poslední z oslovených skupin byly podnikatelské subjekty. Oslovování této skupiny respondentů bylo ze všech nejnáročnější vzhledem ke komunikaci převážně v online podobě. Šetření se zúčastnily firmy z oblastí cestovního ruchu. Nejvíce se jednalo o firmy působících ve stravovacích zařízeních a cestovních kancelářích a agentur. V menší míře pak ubytovací zařízení, turistická informační a volnočasová centra nebo podniky, kteří své služby poskytují v oblasti sportu.

Bylo zjištěno, že průzkumu se účastnily malé podniky s dlouholetou působností. Cílem sestavení tohoto dotazníku bylo zejména zjištění faktu, jak vnímají podnikatelské subjekty v cestovním ruchu spolupráci ze strany kraje a obcí a jaké formy investic by podnikatelé ocenili do budoucna pro provoz své činnosti v cestovním ruchu.

4.5 Návrh řešení a opatření

V této části jsou uvedeny návrhy řešení problematiky podpory podniků působících v cestovním ruchu v Libereckém kraji. Zároveň jsou zde uvedena i opatření na celkový rozvoj cestovního ruchu Libereckého kraje. Tento návrh byl vytvořen na základě získaných informací z dotazníkového šetření, literatury, internetových zdrojů a osobního rozhovoru s pracovníci na oddělení cestovního ruchu v Libereckém kraji.

4.5.1 Kvalita nabízených služeb

Někteří návštěvníci dle dotazníkového šetření uvedli, že podniky cestovního ruchu nabízejí produkty a služby s nízkou kvalitou. Řešení, jak předcházet tomuto problému, je například certifikace k zajištění určité úrovně kvality, kterou klienti požadují. Rozhodně i ze strany kraje by podpora právě v tomto odvětví přinesla vyšší návštěvnost kraje. Tím, že návštěvníci v Libereckém kraji jsou ochotni si za některé služby připlatit, může zde kraj projevit větší iniciativu, a právě podpořit malé podnikatele a jejich regionální produkty pro zvýšení atraktivity Libereckého kraje.

4.5.2 Větší spolupráce s podniky cestovního ruchu

Na základě získaných informací i dotazníkového šetření lze odvodit, že Liberecký kraj s podniky cestovního ruchu nijak moc nespolupracuje. Spolupráci kraj zaměřuje zejména na sdružení a organizace, které svoji činnost zaměřují do oblasti řemeslné a zážitkové turistiky, informačních center, turistických oblastí a nadregionálních témat a produktů. Jak práce uvádí, cestovní ruch zaujímá silné postavení v odvětví české ekonomiky. Proto větší podpora právě i na stranu podnikajících subjektů v cestovním ruchu by byla pro celkový budoucí rozvoj cestovního ruchu velkým přínosem. Liberecký kraj může podporovat malé podnikatele nejrůznějšími dotacemi, jelikož záměr pro rozvoj svého podnikání má každý podnikatelský subjekt specifický, a i na základě responzí z dotazníkového šetření by podnikatelské subjekty nejčastěji ocenily finanční pomoc. Dalším možným návrhem pro rozvoj těchto subjektů by mohla být i forma propagace. Z dotazníkového šetření bylo

zjištěno, že nejčastějším typem propagace u podnikatelských subjektů jsou placené bannery, které, jak již práce uvádí, jsou poměrně finančně nákladné. Proto i činnost kraje by měla směřovat k podporování podniků v cestovním ruchu formou propagace, která přivede další potenciální zákazníky a podnikatelské subjekty v cestovním ruchu se na trhu více zviditelní. Další typy podpory podnikatelských subjektů v cestovním ruchu ze strany Libereckého kraje jsou více rozepsány dále v kapitolách 4.5.3 a 4.5.5 v této bakalářské práci. Podpora právě malých podniků pro jejich rozvoj v cestovním ruchu může přinést kraji celkovou motivaci ze strany podnikatelů a zaměstnanců a následně tak lepší rozvoj Libereckého kraje a kvalitnější služby.

4.5.3 Využití zbořenišť a nevyužitých ploch

Z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že rezidenti nejsou spokojeni s počtem nevyužitých ploch v Libereckém kraji. Z důvodu dřívější průmyslové výroby je stovky těchto míst na Liberecku. Současně Liberecký kraj v databázi registruje celkem 345 nevyužitých objektů neboli brownfieldů. Většinou se jedná o objekty vlastněné soukromými majiteli. O využití dalších brownfieldů se pravidelně debatuje s rezidenty Libereckého kraje na odborných seminářích, které kraj pořádá jednou ročně (Liberecký kraj, 2020c). Tento problém by mohl být řešen lepší propagací této problematiky ze strany kraje v podobě informačních letáků a informací na sociálních sítích, aby se zasedání zúčastnilo co nejvíce respondentů a tento problém byl debatován.

Osobně by autorka práce zúžitkovala využití brownfieldů k vytvoření zdravějšího prostředí pro život rezidentů, ale i pro příjemnější návštěvu turistů Libereckého kraje. Z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že rezidentům chybí městská zeleň a parky. Z tohoto důvodu by právě nevyužité plochy zbořenišť byly skvělým místem pro výstavbu nových parků s odpočívadly. Dalším možným návrhem pro zúžitkování těchto nevyužitých ploch je zvýšení počtu různých farmářských trhů, které by se rozprostíraly na nově vybudované půdě po zchátralých zbořeništích. Důvod tohoto návrhu spočívá v propojení podpory malých podnikatelů a zvýšení nabídky regionálních produktů. Z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že právě za přírážku na regionálních produktech jsou si ochotni připlatit návštěvníci Libereckého kraje v celkovém počtu 65 %.

4.5.4 Životní prostředí, třídění odpadu, šed' města Liberec

V dnešní době je čím dál víc populárnější oblast ekologie. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že rezidenti nejsou plně spokojeni se Statutárním městem Liberec a jeho množstvím zeleně. Rezidenti by uvítali vyšší počet zeleného prostranství v podobě parků s odpočívadly. Tento návrh je již navržen v předchozím odstavci pojednávající o problematice brownfieldů.

Dalším možným návrhem pro rozšíření zeleně ve městech by mohlo být propojení obytné plochy s tzv. „vertikálním lesem“. Jedná se o budovy a obytné domy, jejichž fasády jsou osázené velkým množstvím zeleně v podobě rostlin či stromů, které jsou rozmístěny dle jejich odolnosti vůči větru, a také podle toho, zda mají raději světlo, anebo vlhkost. Koncept vertikálního lesa spojuje bydlení ve větších městech a návrat do přírody, která v městských částech často chybí. Proto výstavba vertikálních lesů by mohla být velmi užitečným řešením právě pro zvýšení počtu zelených ploch a zároveň z důvodu oblíbenosti tohoto trendu v zahraničních městech jako je např. Milán, Singapur nebo Paříž, by vertikální lesy pravděpodobně zapříčinily i zvýšení počtu turistů v Libereckém kraji (iDNES.cz, 2017).

Obrázek 27 Vertikální les v Miláně
Zdroj: italieonline.cz, 2018

Dále si rezidenti stěžovali na množství odpadků. Tento problém se může řešit vyšším počtem odpadkových košů s popelníky. Zároveň by se mohl zvýšit počet odpadkových košů na tříděný odpad pro vyšší motivaci obyvatel odpad třídit. Pro zvýšení tohoto zájmu u řad občanů by bylo zapotřebí zvážit možnost úlevy na poplatcích za svoz odpadů právě u odpadu tříděného. Pro obyvatele, kteří nemají možnost sami využít bioodpad, by mohla být nápomocná možnost dalšího využití brownfieldů právě k výstavbě kompostáren. Bioodpad totiž tvoří většinu směsného komunálního odpadu. Na základě informací z internetového portálu trideniodpadu.cz (2020) není počet bioplynových stanic a kompostáren pro zpracování bioodpadu systematicky rozložen, tedy některé lokality vyznačují velmi nízký počet těchto stanic a kompostáren. Proto zvýšení jejich počtu by bylo prospěšné k vyšší motivaci kompostování, a tím pádem i navrácení cenné biosložky zpět do půdy. V rámci vzdělávání je autorčinným dalším návrhem řešení více propojit třídění odpadu s edukací žáků a studentů na školách formou zábavných výukových kurzů, zvýšení počtu odpadkových košů na tříděný odpad ve školách nebo formou různých soutěží za třídění odpadu.

Česká republika by zároveň mohla převzít od některých států EU i systém využívaný na zálohy plastů. Země jako Německo, Švédsko či Chorvatsko dosáhly díky zálohovým systémům až 98 % míry zpětného odběru PET lahví, plechovek i lahví od piva. Podobně jako u vrácení skla v zahraničí funguje systém na vrácení PET lahví, kdy spotřebitel zaplatí zálohu při nákupu zboží. Tento systém funguje v současné době v ČR jen u firmy Mattoni, která vytvořila tento projekt ve spolupráci s firmou Košík.cz (Zálohujme, 2020).

4.5.5 Počet nákupních center a využití jejich prostor

Město Liberec vykazuje hojný počet nákupních center rozmístěných po celém městě – OC Nisa Liberec, Forum Liberec, NG Plaza Liberec, OC Delta Liberec, NC Géčko Liberec a jiné (Liberec, 2020). Nákupní centra jsou definitivně častým důvodem návštěvy města Liberec, proto je jejich počet z jiného pohledu prospěšný pro ekonomiku. Bohužel obchodní domy nejsou plně využity, často vidáme zavřené obchodní jednotky a opět nevyužité prostory. Důvodem nevyužitých prostor by mohly být vysoké nájemní podmínky či obtížné podmínky provozování činnosti podnikání kladené na obchodníky.

Řešením tohoto nedostatku by pro řadu regionálních výrobců mohla být možnost nabídky dotace Libereckého kraje sloužící na nájem nevyužité obchodní jednotky v těchto

obchodních centrech. Aby nedocházelo k příliš vysokému počtu zájemců o dotaci na nájem nevyužitých obchodních ploch, může být jeden nevyužitý prostor obchodní jednotky sdílen s více regionálními výrobci, kteří se drží podobné tematiky, tedy, že nájemní plochu jednoho prostoru budou sdílet výrobci se zaměřením např. na bižuterii a sklo, další na různé alkoholické i nealkoholické nápoje (pivo Rohozec a Konrád, ovocné mošty z Lažan, medovina Ještědka) apod.

Závěr

V rámci této bakalářské práce byl zhodnocen stav cestovního ruchu v Libereckém kraji a jeho potenciál do budoucna, což bylo autorčíným hlavním cílem. Z teoretické části práce ale i z vlastního průzkumu pomocí dotazníkového šetření je Liberecký kraj skutečně krajem, který nabízí širokou nabídku služeb v cestovním ruchu a disponuje tak velmi významným, atraktivním a různorodým turistickým, přírodním i kulturně-historickým potenciálem. Zároveň území Liberecka nabízí pro své obyvatele i turisty různé formy aktivit i atraktivit v cestovním ruchu, od turistiky po volnočasové aktivity nebo kulturní vyžití, zejména hlavně i zimní a letní sporty. Hlavní cíl této bakalářské práce byl tímto zhodnocením splněn.

Při zpracování této práce bylo zjištěno několik skutečností. Práce především hodnotila činnost Libereckého kraje v oblasti cestovního ruchu, konkrétně hlavní činnost Odboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu. Zjištění těchto skutečností bylo autorčíným vedlejším cílem při vypracování této závěrečné práce. Informace v této práci vznikly i z osobního rozhovoru uskutečněného s Mgr. Kateřinou Horáčkovou, která působí jako odborný pracovník oddělení cestovního ruchu v Libereckém kraji. Další část informací byla čerpána z odborné literatury, strategických plánů Libereckého kraje a internetových zdrojů.

Řešená problematika je doplněna i vlastním průzkumem v podobě dotazníkového šetření u celkem tří rozdílných subjektů. Na základě těchto vyplněných dotazníků a zhodnocení činnosti Libereckého kraje v oblasti cestovního ruchu byly v závěru práce stanoveny návrhy řešení a opatření do budoucna. Z vyhodnocení dotazníkového šetření u skupiny podnikatelských subjektů by činnost Libereckého kraje měla víc směřovat nejen na organizace a sdružení v cestovním ruchu ale i na podporu podnikatelských subjektů v cestovním ruchu. Tato podpora by byla velmi přínosná pro budoucí rozvoj kraje. V bakalářské práci jsou zpracovány i vlastní autorčiny poznatky a zjištění na základě vlastních zkušeností z této řešené problematiky.

Závěrem lze konstatovat, že Liberecký kraj má obrovský potenciál stát se velmi vyhledávanou lokalitou cestovního ruchu v České republice, jelikož je dostupný naprosto pro všechny věkové kategorie, s možností využití jak sportovního vyžití v letních i zimních měsících, tak i naučného poznávání historie a kulturně společenských akcí, či relaxace a pobytu v přírodě.

Seznam použitých zdrojů

AION CS. 2020. *Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník*. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2012, částka 33, s. 1026-1365. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>

BIEGER, Thomas, BERITELLI, Pietro. 2013. *Management von Destinationen*. 8th ed. München: Walter de Gruyter. ISBN 9783486721188

COOPER, Chris. 2016. *Contemporary tourism: an international approach*. Third edition. Oxford: Goodfellow Publishers. ISBN 978-1-910158-59-3.

Český statistický úřad. 2011. *Statistická ročenka Libereckého kraje 2011*. [online]. [cit. 2019-12-10]. Dostupné z: <http://czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/p/511011-11>, str. 18, 19, 23, 115

Český statistický úřad. 2020. *Veřejná databáze ČSÚ*. [online]. [cit. 2019-12-10]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xl>

Dotace Liberecký kraj. 2019. *Přidělené dotace*. [online]. [cit. 2020-03-20]. Dostupné z: <https://dotace.kraj-lbc.cz/getFile/id:453805/PŘIDĚLENÉ%20DOTACE%202018.pdf>

FRANKE, Antonín. 2012. *Zmírňování regionálních disparit prostřednictvím rozvoje cestovního ruchu*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika. ISBN 978-80-7357-718-6.

GÚČIK, Marian. 2010. *Manažment cestovného ruchu*. 2. vyd. Banská Bystrica: DALI-BB pre Slovak-Swiss Tourism. Knižnica cestovného ruchu, 13. ISBN 978-80-89090-67-9.

GÚČIK, Marian. 2010. *Cestovný ruch: úvod do štúdia*. Banská Bystrica: DALI-BB pre Slovak-Swiss Tourism. Knižnica cestovného ruchu, 15. ISBN 978-80-89090-80-8.

HESKOVÁ, Marie. 2006. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. Praha: Fortuna. ISBN 80-7168-948-3.

HORÁČKOVÁ, Kateřina. Osobní rozhovor. Liberec, 19. 3. 2020.

iDNES. 2017. *Vertikální lesy*. [online]. [cit. 2020-04-21]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/zahranicni/vertikalni-lesy-milano-mrakodrap-bosco-verticale.A171018_093238_eko-zahranicni_pas

Itálie online. 2020. *Vertikální les aneb moderní architektura v Miláně*. [online]. [cit. 2020-04-21]. Dostupné z: <https://www.italieonline.eu/cs/vertikalni-les-aneb-moderni-architektura-v-milane-860.htm>

JAKUBÍKOVÁ, Dagmar. 2009. *Marketing v cestovním ruchu*. Praha: Grada. Marketing (Grada). ISBN 978-80-247-3247-3.

Ještěd. 2020. *Hotel Ještěd*. [online]. [cit. 2020-04-02]. Dostupné z: <https://www.jested.cz/cs>

- Liberec. 2020. *Statutární město Liberec*. [online]. [cit. 2019-12-10]. Dostupné z: <http://www.liberec.cz/wps/portal/statutarni-mesto-liberec/>
- Liberecký kraj. 2020a. *Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu*. [online]. [cit. 2019-12-07]. Dostupné z: <https://kultura.kraj-lbc.cz/page414>
- Liberecký kraj. 2020b. *Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu: Statistika*. [online]. [cit. 2019-12-08]. Dostupné z: <https://kultura.kraj-lbc.cz/page414/statistika>
- Liberecký kraj. 2020c. *Regionální rozvoj Libereckého kraje*. [online]. [2020-04-01]. Dostupné z: <https://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1863/brownfields-a-greenfields>
- Liberecký kraj. 2020d. *Regionální stálá konference Libereckého kraje*. [online]. [cit. 2020-04-01]. Dostupné z: <https://www.rsk-lk.cz>
- Liberecký kraj. 2019. *Resort kultury, památkové péče a cestovního ruchu*. [online]. [cit. 2020-03-29]. Dostupné z: <https://www.kraj-lbc.cz/aktuality/resort-kultury-pamatkove-pece-a-cestovniho-ruchu-vyhlasuje-dotacni-programy-na-rok-2020-n848491.htm>
- Liberecký kraj. 2015. *Kraj s širokou budoucností. CHKO a NP*. [online]. [cit. 2020-02-03]. Dostupné z: <https://libereckykraj2015.webnode.cz/nas-tym/chko-a-np/>
- Liberecký kraj. 2012. *Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006–2020*. [online]. [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: https://www.rsk-lk.cz/images/dokumenty/strategie-rozvoje-LK_Textova_cast.pdf
- Marketing cestovního ruchu. 2019. *Terminologie*. [online]. [cit. 2019-11-29]. Dostupné z: http://marker.uhk.cz/page.aspx?page_id=48&mode=2
- North Bohemia Convention Bureau. 2020. *Činnost North Bohemia Convention Bureau*. [online]. [cit. 2019-12-11]. Dostupné z: <http://nbcbsluzby.cz>
- PÁSKOVÁ, Martina a Josef ZELENKA. 2002. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Česká republika, Ministerstvo pro místní rozvoj. ISBN 80-239-0152-4.
- PETRŮ, Zdenka. 2007. *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. 2., upr. vyd. Praha: Idea servis. ISBN 978-80-85970-55-5.
- PLZÁKOVÁ, Lucie a Petr STUDNIČKA. 2014. *Řízení cestovního ruchu v České republice – minulost, současnost, budoucnost*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7478-593-1.
- Podnikatel. 2020. *Podnikání v cestovním ruchu*. [online]. [2020-03-08]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz>
- PODHORSKÝ, Marek. 2002. *Liberecký kraj. Průvodce na cesty Českou republikou*. Praha: Freytag & Berndt. ISBN 80-7316-032-3.
- Regionální investiční servis. 2012. *Srovnání kraje s Českou republikou*. [online]. [cit. 2019-12-07]. Dostupné z: <https://www.risy.cz/cs/krajske-ris/liberecky-kraj>

RYGLOVÁ, Kateřina. 2009. *Cestovní ruch: soubor studijních materiálů*. Vyd. 3., rozš. Ostrava: Key Publishing. Management (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-028-6.

RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ. 2011. *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4039-3.

Řeháček, Marek. 2004. *Ještěd a Podještědí – Turistický průvodce po horách a okolí*. Kalendář Liberecka. ISBN: 978-80-87213-14-8

SYNEK, Miloslav. 2006. *Podniková ekonomika*. 4., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 80-7179-892-4.

SYROVÁTKOVÁ, Jaroslava. 2011. *Cestovní ruch v Libereckém kraji*. Liberec: Technická univerzita v Liberci. ISBN 978-80-7372-704-8.

Třídění odpadu. 2020. *Bioodpad*. [online]. [cit. 2020-04-21]. Dostupné z: <https://www.trideniodpadu.cz/bioodpad>

VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER. 2011. *Geografie cestovního ruchu České republiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-340-7.

UNWTO. 2020. *Sustainable Development of Tourism definition*. [online]. [cit. 2019-12-15]. Dostupné z: <http://sdt.unwto.org/content/about-us-5>

Zálohujme. 2020. *Každá třetí PET lahev se nevrátí tam, kam patří – Zálohujme.cz*. [online]. [cit. 2020-04-02]. Dostupné z: <https://www.zalohujme.cz>

Seznam příloh

Příloha A: Dotazník – rezidenti	72
Příloha B: Dotazník – návštěvníci	75
Příloha C: Dotazník – podnikatelské subjekty	78

Příloha A Dotazník – rezidenti

Dobrý den,

jsem studentkou Technické univerzity v Liberci. Konkrétně studuji na Ekonomické fakultě, obor Ekonomika a management služeb. Ráda bych Vás poprosila o několik minut Vašeho času na vyplnění dotazníku. Tento dotazník slouží pouze k vyhodnocení výsledků mé bakalářské práce a veškeré Vaše odpovědi budou zcela anonymní.

Děkuji za Váš čas k vyplnění dotazníku.

Jana Paidarová

studentka Technické univerzity v Liberci

Otázky:

1) Účastníte se cestovního ruchu ve Vašem kraji?

- Ano, často
- Ano, občas
- Spíše ne
- Nevyhledávám cestovní ruch

2) Jaký druh cestovního ruchu ve Vašem kraji vyhledáváte?

- Historické památky
- Kulturní a společenské akce
- Přírodní zajímavosti
- Relaxace
- Sport
- Turistika
- Volnočasové aktivity
- Jiné: _____

3) Jaké konkrétní aktivity či atraktivity byste doporučili návštěvníkům cestovního ruchu ve Vašem kraji?

Zde uveďte svoji odpověď: _____

4) Co byste naopak ve Vašem kraji změnili?

- Dostavba nevyužitých prostor a zbořenišť
- Dostupnost parkování
- Kvalita služeb a lepší propagace
- Nedostatek ploch pro volnočasové aktivity
- Oprava vozovek
- Rekonstrukce staveb
- Životní prostředí (smog, odpad)
- Nic bych nezměnil/a
- Jiné: _____

5) Máte k návštěvníkům cestovního ruchu spíše pozitivní nebo negativní postoj?

- Pozitivní
- Negativní
- Nevím

6) Uvítali byste možnost dalšího rozvoje cestovního ruchu v Libereckém kraji?

Z jakého důvodu?

- Ano
Pokud ano, proč: _____
- Ne

7) Jak dlouho žijete v Libereckém kraji?

- Méně jak 1 rok
- 1 až 5 let
- 6 až 10 let
- 10 až 20 let
- Více jak 20 let

8) Kolik je Vám let?

- Méně jak 20 let
- 20 až 29 let
- 30 až 39 let
- 40 až 49 let
- 50 až 59 let
- Více jak 60 let

9) Uved'te své pohlaví:

- Muž
- Žena

10) Do jaké skupiny patříte?

- Student
- Zaměstnanec
- OSVČ
- Nezaměstnaný
- Senior

11) Jste spokojeni s žitím v Libereckém kraji?

- Ano
- Ne

Příloha B Dotazník – návštěvníci

Dobrý den,

jsem studentkou Technické univerzity v Liberci. Konkrétně studuji na Ekonomické fakultě, obor Ekonomika a management služeb. Ráda bych Vás poprosila o několik minut Vašeho času na vyplnění dotazníku. Tento dotazník slouží pouze k vyhodnocení výsledků mé bakalářské práce a veškeré Vaše odpovědi budou zcela anonymní.

Děkuji za Váš čas k vyplnění dotazníku.

Jana Paidarová

studentka Technické univerzity v Liberci

Otázky:

1) Kolikrát jste Liberecký kraj navštívili?

- Jen jednou
- 2 až 10 návštěv
- Více než 10 návštěv

2) Jaký je důvod Vaší návštěvy?

- Historické památky
- Kulturní a společenské akce
- Návštěva přátel a příbuzných
- Přírodní zajímavosti
- Relaxace
- Sport
- Studium/práce
- Turistika
- Volnočasové aktivity
- Jiné: _____

3) Co se Vám v Libereckém kraji nejvíce líbilo?

Zde uveďte svoji odpověď: _____

4) Jaké služby jste při návštěvě Libereckého kraji využili?

- Stravování
- Veřejná doprava
- Ubytovací služby
- Turistická informační centra
- Lázeňské a léčebné služby
- Průvodcovské služby
- Jiné: _____

5) S čím jste v Libereckém kraji nebyli spokojeni?

- Šed' města a nedostatek zeleně
- Cena nabízených služeb
- Dostupnost nabízených služeb
- Kvalita nabízených služeb
- Doprava
- Byl/a jsem se vším spokojen/a
- Jiné: _____

6) Za jaké služby jste si ochotni připlatit?

- Certifikovaná stravovací a ubytovací zařízení
- Přírůžka ke vstupnému na provoz a údržbu kulturně-historických objektů
- Regionální produkty
- Služby a produkty šetrné k životnímu prostředí
- Žádné
- Jiné: _____

7) Jak dlouhý byl Váš pobyt v Libereckém kraji?

- 1 den bez přenocování
- 1 noc
- 2 až 4 noci
- Déle jak 4 noci

8) Plánujete další návštěvu Libereckého kraje?

- Ano, plánuji
- Ne, neplánuji
- Nevím

9) Z jaké lokality pocházíte?

- Hlavní město Praha
- Jihočeský kraj
- Jihomoravský kraj
- Karlovarský kraj
- Kraj Vysočina
- Královéhradecký kraj
- Moravskoslezský kraj
- Olomoucký kraj
- Pardubický kraj
- Plzeňský kraj
- Středočeský kraj
- Ústecký kraj
- Zlínský kraj
- Slovenská republika

10) Kolik je Vám let?

- Méně jak 20 let
- 20 až 29 let
- 30 až 39 let
- 40 až 49 let
- 50 až 59 let
- Více jak 60 let

11) Uveďte své pohlaví:

- Muž
- Žena

12) Do jaké skupiny patříte?

- Student
- Zaměstnanec
- OSVČ
- Nezaměstnaný
- Senior

Příloha C Dotazník – podnikatelské subjekty

Dobrý den,

jsem studentkou Technické univerzity v Liberci. Konkrétně studuji na Ekonomické fakultě, obor Ekonomika a management služeb. Ráda bych Vás poprosila o několik minut Vašeho času na vyplnění dotazníku. Tento dotazník slouží pouze k vyhodnocení výsledků mé bakalářské práce a veškeré Vaše odpovědi budou zcela anonymní.

Děkuji za Váš čas k vyplnění dotazníku.

Jana Paidarová

studentka Technické univerzity v Liberci

Otázky:

1) Jaký je předmět Vašeho podnikání?

- Cestovní kancelář, agentura
- Poskytování služeb v oblasti sportu
- Stravování
- Turistické informační centrum
- Ubytování
- Volnočasové centrum

2) Jak dlouho v tomto odvětví podnikáte?

- Méně jak 1 rok
- 1 až 5 let
- 6 až 10 let
- 10 až 20 let
- Více jak 20 let

3) Jak investujete do objektu provozovny?

- Jednorázově
- Pravidelně ze zisku
- Neinvestuji

4) Kolik má Vaše firma zaměstnanců?

- Méně jak 5 zaměstnanců
- 5 až 15 zaměstnanců
- Více jak 15 zaměstnanců

5) Na jaké zákazníky se zaměřujete?

☐ Rodiny s dětmi	☐ Senioři
☐ Dětské kolektivy	☐ Business klienti
☐ Mladí lidé	☐ Bez zaměření
☐ Zahraniční klientela	

6) Vnímáte podporu cestovního ruchu ze strany kraje a obcí za dostatečnou?

- Ano
- Ne

7) Jakou investici ze strany kraje či obce byste v současné době ocenili pro Vaše podnikání?

☐ Finanční dotace	☐ Rekonstrukce starých staveb
☐ Propagace a propagační materiály	☐ Vybudování nových staveb

8) Jste členem nějaké organizace či sdružení v cestovním ruchu? Pokud ano, uveďte jaké:

Zde uveďte svoji odpověď: _____

9) Jakou formu marketingové komunikace používáte při Vašem podnikání?

☐ Internetové bannery	☐ Propagace v tisku
☐ Letáky	☐ Sociální sítě
☐ Jiné: _____	☐ Ústní doporučení
_____	

10) Jaké investice plánujete do 5 let?

☐ Ekologicky šetrná zařízení	☐ Rekonstrukce
☐ Modernizace	☐ Rozšíření služeb
☐ Navýšení počtu zaměstnanců	☐ Třídění odpadu
☐ Regionální produkty, jejich prodej a výroba	☐ Žádné